

30879 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మార్చి నెల 9 వ తేది గురువారము

NO 289

నంపుటము. ౨

రాజ్య సామాన్య సంవత్సర చాల్దియ మాస శుద్ధ పంచమి ౯.

సంచిక ౨౮౯

గాంధర్వ ప్లాటు హార్వోనియలు.

హిందూస్థానీ కణ్ణాటక కీర్తన పద్ధతిగట్టుగా ప్రత్యేకము రచయిత చేయబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ॥ 30-0-0

3 సం॥ గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ॥ 20-0-0 2 సం॥ గారంటీ. పై హార్వోనియములు తృప్తికరములు కానియెడల 10 రోజులలోపుగా రిటర్న్ చేయవచ్చును. మానదర్ 17-18 మొత్తము అనేకయుతర హార్వోనియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు తీకనే స్వయముగా హార్వోనియంవాయించ నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాన్ బళ్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి వాటకపాటు సహగలవు విశేషముగా ఖర్చుచున్న విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోవడు. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజు, సింగరు, రాశి, సన్, హంబరు, బ్రయింపు ప్రకల్పన కావలసినవారు మాకు వ్రాయుదు. మద్రాసు పోస్టు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడవే, మద్రాసు.

క్రొత్త మోటారు బండ్లు

మేము ఇది వరకే కాకినాడకు, కోటిపల్లికిని, మోటారుబండ్లు సదుపుచున్నాము. మార్చి నెల లోపుగా, మేము సీతావతి మోటారు పర్వము వాటితో, ఏర్పరచుకొని అనులాపురం ముమ్మిడివరం, గన్నవరం, బోటసమితి వగ యిరా గ్రామములకు డ్రైవర్లుగా టికెట్లు, ఇచ్చెదము. రేపు చాటి చాటి కూడ కలుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడును. మార్చి నెల 10-6 తేది లోపుగా మరి రెండు క్రొత్త బండ్లు రావెనున్నవి. 5 గురు మొదలు 20 మంది యెక్కు రకమువారి క్రొత్త బండ్లు, రామచంద్రపురం, బ్రాహ్మరామ, పితాపురం పర్యాటకులకు, వర్తకులకు, స్టేషన్లకు, కోర్టు కక్షి దార్లకు అనుకూలమైన కాలములకు బండ్లు సదుపుచును. ఇతర సహచారములు నోటిసులపల్ల రెలియ గలను. రంగూను పేటకులప మా వద్ద చతుకగా దొరకును. కాబట్టి చదువరులందరు మమ్ము ప్రోత్సహించుచు రని నమ్ముచున్నాము. ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిట్లు, కంపెనీ ప్రాప్తయిటరు. ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది. చక్కని గొలుసుతో వెల 3.0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ఇది మా కొంత సిద్ధపడు బడినది. కావున నెవరవద్ద నుండ యి. వెల స్వల్పమైనను ఫలవరి కనువి యుతరమున రెలియను. దృఢమైన సామానులచేత చేయ బడి దట్ట పూర్తి అవు గాను మా ము కలిగియుండుటచే చాలాకాల ము నిలువక తృప్తికరముగ వని చేయును. గడియాయు వెట్టితై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను నే రుండును. వెట్టిలోల గ్యారంటీ పత్ర మలికించి యుండును. ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము తేలిక వెల 2-8-0 చిరువామా:- సుపీయరు వాచ్ కంపెనీ. పోస్టుచార్జ్ నెం 167 మద్రాసు.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము! అనంతరయుద్ధచరిత్రము!

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు అనేక పటములు చిత్ర పటములచే విరాజిలుచుండును ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి సరిగా సంవత్సరాదివాడు వెలువడగలడు

యుద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సొమ్ము వ్యయముచేసి సంవత్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల యిబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రితము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగ జేరుట యుచితము.

ఆలస్యము=ఆశాభంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల రు.	0	8	0
ఆంధ్రసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుళెట్టిపీఠి, మద్రాసు

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడి నహితమైన డా॥ డి. బి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అజరితుభృత రక్తవశలన జరించుబాధ్యములకు కీరిటమునంటి చుండు. వగుపులను, చుచ్చులను, గండములను, పుండ్లను, పాతనోష్ణులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములకు గొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును, కార్యసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 పైసల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిరు:- పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, ఫనసవాడి నం ౨ బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No, 144, No. 2. BOMBAY.

కాటోల్ పాదరు

చల్లబు, చీమలు, తోగలు, చిన్నపిల్లలు మున్నగు క్రియలు యట్టింప వలయుండు వలెవడయును. టికె 1-8-0 0-8-0

కాటోలు వత్తులు

దోమ: ను, తగులను నశింపజేయును, పారదోలును. 240 కట్టులుగల పెట్టె 1-8-0 ల 12 మోటార్లవద్దమును చీమలును జడకట్టలవలనను బలమున దోమలును, పుత్తకేటిగలను చిరుటలనుండి కాపాడును సొలువొజ్జెల్లు:- డి. హార్ అందుకో, 1-11, స్ట్రీంగ్సుస్ట్రీటు, బాల్వార్డు, మద్రాసు

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్టణజిల్లా అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణస్టీమ్ ట్రాక్సిట్ కంపెనీవారివల్ల 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల లగా యతు ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థము చక్కని యేర్పాటులతో మిక్కిలి సవినపథకుల ననుకరించి తమరుచేయబడిన స్టీమ్ మోటారుబండ్లు అనకాపల్లికిని చోడవరము మార్గముగా మారుగులు వరకు రాకపోకలు సాపింపబడును. ఈ యింజన రెండు మైళ్ల ప్రయాణము నుమాను రెండుగుంటల కాలములో పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇక కొద్దికాలములో ప్రయత్నము చేయబడు రాకపోకలు ప్రారంభించెడితే, బండ్లరాకపోకల కాలములు చాటి య మొదలగువాని త్రవినీలను చదువరులు నిరీక్షించి గమనించుటకు కోరబడుచున్నాము.

The Radakrishna Steam Transit Co., Anakapally
Proprietor:-Nagulakonda Radakrishniah, GLASS MERCHANT, MADRAS. E.

మండల సంస్కరణ సభలు.

కొన్ని సూచనలు.

ప్రతి జిల్లా యొక్క యాజమాన్యసభలో బాటూగ సంఘసంస్కరణ సభకుడ జరుగుట యాచారముగా నున్నది. కాని సంఘమునందలి యితర ఆచారములలోనే ఈ సభివాచారముగాడ విశిష్టమొకటి. అర్హతపూర్వము ఆగుట యర్హతము. శోచనీయము. సంస్కరణోద్యమము జాతీయ ఉద్యమములకు భేదియి డుర్వ్యక్తములు—ఎన్నియోనందల యేడ్వడము. కట్టుకాటుకొని యనంత కాభోజికాభులచే న్నట్లును దాగుణ్యములను దేశీయలకు గుడుపుచున్న దుగభ్యాస వివక్షములను సమూహముగా పెరిపించి భారత జాతీయతను పునర్నిర్మింప బూహించుటచే మనాత్మములకు వాద్యములు పలికియ్యును. కాని యీ యుద్యమ నిర్వాహకులలో పూర్వీకరిన పూర్వకాని యంతానాముగాని లేకుండుట దేశీయుల యోగ్యము. ఇంతరవలెనే వారు కార్యమునకు గడగుచుండుటయు కొంతవరకు సంకృత్యేకము. కాని యాకముందు ఈసభల నింతిన్న సభివాచారముతోడను, పరిశ్రమశుక్లతోడను, నిరంతరాభివేషితోడను, కార్యదీక్షతోడను నెరవేర్చుకొని లేకయై లాభము గలుగజోదు. ఇట్లుంటే సభలకు లాభకరముకాదు సరేకదా నైగా ప్రజల సామ్యు నష్టమునకును, కాలాన్వయనకును హేతువగును. కావున సంస్కరణాభిమానులు బహు లోపభూయమునకు ఈ సభనే ముందుగా సంస్కరించి యావల సంఘమును సంస్కరింప బూట యాత్మకము ఫలవాయకము. లేదా ఈవిషయమై పదు శ్రమయంతయు, జేయు య్యయంతయు బూడిదలో పోసి పన్నీండునని వేదగ ముల మరల చెప్పవలసియున్నది.

ఈ విషయమును మన పెద్దలెల్ల నీవరకే గ్రహించియు నాదానియ్యియ ముపుచున్నాడు. బౌద్ధాన్యమున కిది కాలము కాదని మనచేయుచున్నాను. అప్పుడే వికాసప్రణాళి, గోదావరి, కృష్ణా, నల్లూరు మొదలగు మండలముల సంస్కరణసభలు సమాపించుచున్నవి. అయానిర్వాహకులు తగురీతిని సభలను సంస్కరించి తమ శ్రమను సార్థకత కల్పించి, జేరియుల కృతజ్ఞతను వాక్రులగుదురు గాక!

ఈక్రింది సూచనలను పాఠకోత్తములు మధించి తమ తమ యాశయములను ఈసంస్కరణ సభలలో బ్రచురింతురు గాక యని కోరుచున్నాను.

- (1) ఈ సభలకు— మండల హిందూసంఘసంస్కరణ సభ అను పేరు పెట్టుట మంచిది. ఇందలి హిందూ' పదము అన్ని యర్థములను వికృతభావము నిచ్చుటకు మంచి సహాయకారియగును.
2. రాజకీయసభకు దీక్షాక పాటికోకగా తరలబ్బుటకుండు, దీనికి ప్రత్యేక జీవనమును ఇచ్చుట మంచిది. అందుచే దీక్షయందు శ్రీధాతృత్వమున, కార్యనిర్వాహమును చర్చించుట కవకాశమును ఏర్పడును.
3. ప్రతి మండల సభయొకటి ఆయా జిల్లాలయందలి సంస్కృతి విద్వాంసులను ఆహ్వానించి వారిని సంస్కరణ పక్షమునకు దిద్దు యత్నించుట చాలా మంచిది. సంస్కరణోద్యమ వ్యాప్తి కిది ప్రధానాంశ్యకము.
4. చెక్కటకు అనుకూలముగాను, అందముగాను, ఉండే తీర్మానములన్న జేయుటకు సాధ్యముగానుండే తీర్మానములచేసి వారిని ఆచరింతురై దీక్షితులగుట మేలు.
5. కట్టమునందలి సంస్కరణ గ్రామమునకేగివచ్చుటకు తర్జునములునున్నాడు. కారణము గ్రామములలో సంస్కరణము వ్యాపింపకుండుటచే వారు చిక్కులు పెట్టుచున్నాడు. ఈనివారము. మితియన దేశీయులకు గ్రామముకదా పుకాది. కావున గ్రామములలో సంస్కరణ వ్యాప్తికి సాధనము లాలోచించితిమి.
6. ఇందలి బౌద్ధాన్యముతోడి చిత్తవంస్కారము చుట్టుకావున ఈ బౌద్ధాన్యములను పెల్లడించు మంచిసాంఘిక విషయము. ఈ పుస్తకములను వ్యాపింపజేయుట యోగ్యకము.
7. సంస్కరణసభల యాద్యేక్షములు నెరవేర్చుటకై, ధనముల మిదంజుతో కావున ఒకటికి రెండురూపాయల వ్యాసము లిప్పించుట, సంస్కరణోద్యమానుకూలములగు ప్రతిష్ఠాపకల నెలకొల్పటం; పోషించుట; చండలసంచానుల నివసించుట మొదలగు కార్యములను సాధించియూనుట—చిత్తభవము.

రంగూను ఆంధ్రమహాజన సంఘము.

రంగూనునందలి యాంధ్రుల జనవంఖ్యను జూచియు, వారికి గలుగుచున్న యిబ్బందులను జూచియు మారకొన బాలక కొంతమంది దేశాభిమానులకు సాంధ్రులు తమ సోదరులలో నైకమత్యమును, విద్యను వృద్ధి గానింపదలచి యీ సంఘమును 1911 సం: మన స్థాపించిరి; కాని కొంతమంది స్వల్ప భాగ పరాయణులయొక్కయు, గత్యోన్నతప్రియుల యొక్కయు ఎమ్మెల్సీలగుటకు సంఘము అనుకొననంత వృద్ధి గాంచక పోయినను నేటివరకు కొంతమంది మహాత్మావుల యుదారచందా విరాళములచే బోషింపబడి పనికియందు 100 మంది పిల్లలకు నైగా నాలుగు లెంగవరకు తెనుగు విద్యయు రాక్రమందు 50 మందికి ఆంధ్ర, అంగ్లేయభాషల నుదితముగ నొసంగ గలుగుచున్నది. ఇట్టి సత్కార్యాభివృద్ధికి విషాఖులై తమ యావనము వృధజేయుట సత్పురుషులక్షణము గాదని యెంచి కొంతమంది యాంధ్ర యాతకులు ఆంధ్రయుజన నాటక సమాజము' గాజేరి తాము ప్రవర్పించెడి నాటకముల మూలమున లభించు ధనముతో సర్వాంధ్రభాషనీత జేతునెంచి జనవన 14వ తేదీన 'సత్యహరిశ్చంద్ర' నాటకమును 'ఎం.నైర్' ఖయాటికోక హాల్లో ప్రదర్శించిరి. ఆప్రదర్శనమునకు రూ 940-8-0 లు వచ్చినది ఇదియే ప్రధమప్రదర్శన మగుట వలన నాటకధనమునకు అద్దె విశేషమై ఖచ్చులు కొంచెము పాచ్చగుటచే రూ 452-0-0 లు వ్యయయయ్యెను. మిగత రూ 488-8-0 లు అదనములిగి జేవగారు నాటకమునకు విరాళముగా సొంతగ రూ 25-0-0 లు తమకు కుంబుడిన కాంచెలిమెంటరీ టిక్కటులచెగాను పుల్ల శ్యాకాశ్రమి గారు, బొమ్మెటి వేంకటరెడ్డి గారు లొంగిగ రూ 12-0-0 లును కలిపి మొత్తము రూ 525-8-0 లు సంఘ పోషణమునకు జేర్చుటెను. పగలెల్ల తమ తమ ముద్యోగముల నెరవేర్చుకొనుచు రాత్రి లయందును తీరికయైన నెలపు దినములందును నాటకాభ్యాస మొనర్చి ఆంధ్రభాషాత నేజేతు కంకణము గట్టుకొనిన నీ 'యువజన నాటక సమాజము' వారికి ఆంధ్రభాషాజన సంఘ ము వందంసనాప్రా సేకము లభించుచున్నది. —కార్యదర్శి.

గుంటూరు వార్తలు.

(మా వ్యక్తియ విలేఖనని వద్దనుండి) వ్యాపినివర్.

గుంటూరు, మార్చి 6:—మా వ్యక్తినిపాలిటిలోని పాత గుంటూరు వార్డులో ఇద్దరు కౌన్సిలర్ల పదవులు ఖాళీ అయి వందున 6-వ తేదీన తిరిగి ఎన్నికలు జరిగినవి. అందు పాతూరి లక్ష్మయ్యగారికి, చట్టి వరదీంహారావుగారికి యెక్కువ ఓట్లు లభించున వారియవురు కౌన్సిలర్లుగా నెన్నుకొనబడిరి.

కళావంతులలో నొక వివాహము.

మా పురమున దీపధర్మ కళావంతుల యాధ్యక్షక సంఘ మున 'పేతో' నొకసంఘము స్థాపింపబడినది. ఈ సంఘము వారు తమపూర్వపు వృత్తిని మానుకొని స్వతంత్ర వృత్తిచే జీవనముచేయుచున్నాడు. మరియు వీరికులశ్రీలకు వివాహము చేయవలెనదిమీతో నున్నాడు. అట్టిది వట్టి పాడిమాటలతో గాక వారి నెల రోజులేదీ నొక వివాహమునగుడ జేసి కార్య ములను చేరుగాంచిరి. ఈ వివాహమునకు దాన కర్తయైన శ్రీ పిపాతూరం రాజావారు 150రూప్యములను దానముచేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ వివాహమునకు వ్యాపతి హనుమంతరావు గారు, పాపంధి రామమూర్తి గారు, చట్టి దర్శనరాజరావు గారు మున్నగు అభిమానులు విచ్చేసిరి. కొండ వేంకటప్పయ్యగారు, రాయగం వెంకట భువగారు గూడ వచ్చిరి. వివాహసంతకము కళావంతులసంఘములో పెద్దలగు రాజగోపాలము ముక్కంటి

నాగభూషణముగార్లు పాలపర్తి రామమూర్తి గారిని యీ వివాహ సందర్భమున కొన్ని మాటలను వారి కులజులకు చెప్పుచుని కోరినందున, రామమూర్తి గారు వివాహ బంధమును గూర్చియు, దాని యుత్పత్తిప్రకారముగూర్చియు చెప్పచు, ఇట్టి వివాహములు ఎక్కువగా జరుగవలెనని వారికులజుల మనంబులకు నాటునట్లు ముచ్చటించిరి.

ఈ వివాహమునకు బోగము మేళము పెట్టలేదు. ఈ సంఘమువారు తమ జీవములలో హావములను దీర్చుచు సంఘోద్ధరణకై మిగుల పాటుపడుదురని ముప్పుచున్నాము.

నెర్డను యుద్ధము

లండను మార్చి 7:—ఎడతెగక ఫిరంగులు కాల్చబడిన నీ పురమునకు విశేషవృత్తులు కలగలేదు. కర్ణాటక పురద్వారములపై శతయత్నముల గురిచేయుచుండిరి. అనతి దూర ముననే నుమారు మున్నె పెల్లులు చేయబడినవి. ఈస్థలముల నెంచిసేపలు నిలిచి పోరాడుచుంటి వాటి పైర్య సాహసము బాటుచున్నది. జననరీ నెలలో జర్మనీయులు వృద్ధుల కొంతదూరమున నుండిరో ప్రస్తుతమునగుడ సంతకరమున నె యున్నాడు. వీరియత్నములు విఫలములని స్పష్టమగుచున్నది. గతసంతకర్ జననరీ ఏప్రిలు నెలలకునడును ప్రాంతివాదస్వాధీనమొనరించుకొనిన స్థానమును జర్మనీయులు మరల గ్రేకోనగ లిగిరి. బ్రితుకులకులె ప్రాంతివాదకులదివరకెన్నడును పోరాడి యుండలేదు. రెండు ప్రాంతివాదములు జర్మనుకటాలము ల రెంటిని నెక్కుగంటలకాల మాపిజేసినవి. జయించుకొనిన ప్రాంతి గజమునకు మూరెట్లు జర్మనీయులు వ్యధవడుచుండిరి కి వ తేదీని జర్మనీయులకు కొన్ని సామానుబండ్లు చేరుచుం డెను. తద్రీక్షణమునకై జర్మనీయులు పెల్లులు గురియించు చుండినను లెక్కగొనక అన్నిసానములకే పరాక్రమమైనట్లు జర్మనీయులతో పోరాడినది వృద్ధసమరవర్ణ నావనర మున వార్తలు వీలగుగారు నడిచిరి.

క్రీడాను నందిరము:— చిత్రావట్ల జిల్లా-కొలిగిరి గ్రామమునందు నైశ్యులగు దియ్యల రామయ్య నెట్టిగారు వెయ్యి రూపాయలు ఖచ్చునెట్టి రామయ్యదిరమును కట్టించి 1 వ తేది బుధవారమున సంప్రాక్షణ చేయించిరి. ఇందుకు 500 రూపాయలు ఖచ్చు పడినవి.

Only one concert ! No more chncert !
నల్లూరు రావుబహదూరు లక్ష్మీనరసరెడ్డిగారి పల్లివహాళలో 1916 సం: మార్చి నెల 11 తారీఖు శనివారం రాత్రి 9-30 గంటల మద్రాసులో మహాకీర్తికహించిన మద్రాసు గోనార్దాను ఆను.

జోరాజానిబాయి
హోమ్మోయం నాటకచేరి హిందూస్తాని, కర్నాటకములలోను. మహాదృశ్యముగా జనవబడును.

ఈ శ్రీకంఠము కోకిలకంఠము!
ఈ శ్రీపాటలు మహావృతపాటలు!!
విదరను ఆపుడీ! అదృశపాటలను వినుడీ!!
ఒక్కొక్కపాట ఒక్కొక్క వంద!
ఒక్కొక్క రాగము ఒక్కొక్కకోటి!!
దర్శనము శత్రు వచ్చును!
ఈ అదృశ కచేరి నుం యెన్నడురాదు!!
రండి! వచ్చివినుడీ!! విని ఆనందించుడీ!!
టిక్కెట్ల ధరలు.
శ్రీ పురుషులకు రూ. 2, 1, ఆనాటు 8, 4
గోనార్దాను, సత్యబాలాదేవి, బర్మాకాన్సల్టర్, మద్రాసు ఆర్గనైసర్.

న్యూతావుల వెదచల్లునది సువాసన ద్రవ్య రాజము

ఆలోచనా మిల్ కో కలిపినదికాదు. ముగంధపుష్పముల రసము. నాలుగు రిందువులు చేతిగడ్డపై వేసికొనినచో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. జేతానిలయము నందలితె నానందము గలిగించగలదు
నెల విన్నపీసా 1-కి ... 0-8-0
,, మధ్యరకం ,, ... 0-12-0
,, పెద్దపీసా ,, ... 2-0-0
ముగంధ కాడ్డు ,, ... 0-1-0
వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము.
సోలుపిజంట్లు:—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అల్లు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 152 బామామసిని, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మెహతా పురుషోత్తంమూర్తి,
నెం 29, వైనాబజార్ రోడ్, పూణెగడగిమిషం, మద్రాసు.

అంబా కృష్ణమూర్తి అవతారిక
కావ్యం కృష్ణమూర్తి అవతారిక

వివిధదేశముల నిధ్య

మరద్యమైన మన సభ్యులనుండి దేశమున లేవ నేర్చుటకు విద్యావ్యాపకము గదంబు భారతీయులు వివిధదేశములందలి విద్యావ్యాపక మెట్లున్నదియు దెలిసికొన గోరుట అత్యవసరము. అట్టివారి కి క్రిందిసమాచారములు అక్కరకముగా నుండగలవు.

అస్సీరియాదేశమున విద్య బహు స్వల్పముగానున్నది. దేశసామాన్యభావములేదు. అర్థంబైన ప్రజాప్రభుత్వరాష్ట్రములో ప్రాథమికవిద్య ఉచితముగను 6 మొదలు 14 ఏండ్లలో పాఠ్యపుస్తకములను నామమాత్ర నిర్బంధముగా కలుపబడుచున్నది. అక్షరములను నూటికి 45 గురు చొప్పున విద్యార్థులు పోషించుచున్నాడు. న్యూహామిలీటరీ విద్య ఉచితము లొకము, నిర్బంధముగానున్నది. 1906 సంవత్సరములోని పాఠశాలలలోని జీతములను తీసివేసి, మొత్తముగా రాష్ట్ర ఆదాయముల నూటికి 85 వంతు సొమ్ము విద్యకొరకు క్షయమగుచున్నది. విద్యార్థులలోని ప్రాథమిక విద్య ఉచితము, లొకము 6-14 ఏండ్లప్రాముఖ్యవారలను నిర్బంధము. మధ్యమ విద్య జరుగ స్వకీయాధికారములో నున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికా దేశములోని రాష్ట్ర పాలకులు చెప్పించెదరు. ప్రాథమికవిద్య ఉచితము, లొకము, నిర్బంధముగా నున్నది. రాష్ట్ర ఆదాయములో నిరుదవసంతు విద్యవిషయము చెప్పుచును. మధ్యమవిద్య జరుగ స్వకీయాధికారములో నున్నది. క్వీన్స్ లెండులోని ప్రాథమికవిద్య ఉచితము; లొకము; నిర్బంధము. టాన్సియా, క్వీన్స్ ఆఫ్రికాలోని విద్యవిషయ మిట్లే తీర్చబడియున్నది. క్వీన్స్ ఆఫ్రికాలోని రాష్ట్ర ఆదాయమునందు నూటికి 6 1/5 చొప్పున విద్యకొరకు సొమ్ము కర్మకట్టబడును. అస్సీరియాలోని 6 మొదలు 14 ఏండ్ల పాఠ్యపుస్తకములకు విద్య ఉచితముగను నిర్బంధమునై యున్నది. నూటికి 96 గురు చొప్పున హాజరుదురు. సాంకేతికవిద్యలయందును, క్రీడపాఠశాలలను, కళాపాఠశాలలను, స్పెషలీజ్ పాఠశాలలను అసంఖ్యాకములు. దొరతనము వారు 8 విశ్వవిద్యాలయములను 7 సాంకేతికాశ్రమపాఠశాలలను అరు కర్మను భరించుచున్నాడు. హాగేలోను పాఠ్యమికవిద్య ఉచితమును నిర్బంధమునై యున్నది. దక్షిణపాఠశాలలను, కళాపాఠశాలలను విస్తరించుట 18 నుండి 6 సంవత్సరములలోపు వారికి క్రిందితరగతి పాఠశాలలను (8-12 సం.) మనముచేయుచు ప్రతిస్థాపనము(12-15 సం.) పెద్దతరగతి పాఠశాలలను, (వాఱు 8 ఏండ్లు స్త్రీలు 2 ఏండ్లును చదువలెదు.) నాగరక ఉత్తమపాఠశాలలను, (వాఱు 6 ఏండ్లు స్త్రీలు 4 ఏండ్లు) అనేకములుగలవు. మొత్తముగా నూటికి 78 గురు చొప్పున హాజరుచున్నాడు. దెలిజియలో ప్రాథమికవిద్య ఉచితమును నిర్బంధముగను ఉన్నది. బోలివియాలోని ప్రాథమికవిద్య ఉచితము; నామమాత్ర నిర్బంధము. పాఠశాలాధికారము పురపాలక సంఘమువారి కియ్యదెడి. మొత్తమునై 80,000 విద్యార్థులుగలరు. మధ్యమవిద్యార్థులు 15000 రాష్ట్రజనసంఖ్య 22,00,000 ఉత్తమవిద్యలసభ్యునియట, విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలలను ప్రత్యేక పాఠశాలలను, సాంకేతిక విద్యాలయములనుగలవు. బ్రెజిల్లోని ప్రాథమిక విద్య ఉచితము, లొకమునై యున్నది. ఇంకను నిర్బంధముగా జేయబడలేదు. విద్య అంతరాష్ట్రముల జరిపాలాధికారములో నున్నది. ప్రజలవిద్య కృత్రికమై యున్నది. విద్యార్థులలోని చదువుటయు ప్రాయము 21 ఏండ్ల ప్రాయమువారికి ముఖ్యముగానున్నది. అంగ్లేయదేశమున పాఠ్యమిక 5 మొదలు 14 ఏండ్ల ప్రాయమువారికి ఉచితమును, నిర్బంధమునై యున్నది. కృషి పాఠశాలలలో 1912 సంవత్సరమునందు 86,10,828 విద్యార్థులొందిరి. రాష్ట్ర దాయమునందు నూటికి 81/5 వంతు చొ విద్యకొరకు ధనము క్షయమగుచున్నది. ఇతరకా శాఖాదాయమునందు 11,688. 725 వరకు క్షయమగుచున్నది. ఈవిద్యార్థులందు ఉత్తమవిద్యల నేర్చుకొనుటకు అనేక గడుపాయలు అున్నవి. ఎక్కువవిద్య సభ్యునిగోరు పిల్లకాదులకు రాత్రి పాఠశాలలను ప్రత్యేక ఉపకారములను ప్రస్తావనము ఏ ఏ రవి విద్యాభివృద్ధి కంఠము ప్రోత్సహించుచున్నాడు. రాష్ట్రమున 1905 విద్యాలయము అున్నది. కార్యాదాతృలలో ప్రాథమికవిద్య గలదుట కనేక గడుపాయలు లేయబడినది. వామటాలాలో జనసంఖ్య 4,08,111; విద్యార్థుల సంఖ్య 17,410; పాఠశాలలసంఖ్య 257; రాష్ట్రదాయము 119,974 పాణ్లు; అందు విద్యకగు క్షయము 9,100 పాణ్లు;

హాంకాంగులోని ప్రజలకు దొరతనమువారు విద్య నేర్చుకొనుట కనేక గడుపాయలులే జేసియున్నాడు. బల్గేరియాలోని ప్రాథమికవిద్య ఉచితము; నామమాత్ర నిర్బంధము(8-12 సం.) పెద్దతరగతులకు జీతములుగలవు. విద్యకగు కర్మలో రెండు వంతులు దొరతనమువారును ఒకవంతు ప్రజలనుభరింతురు. హాజరు బాగాఉన్నది. మధ్యమవిద్యకర్మలో కర్మలో గడువ దొరతనమువారుభరించెదరు. టెనడాలోని ప్రధమమధ్యమపాఠశాల 22,000. పాఠ్యమికవిద్యనిర్బంధము. మొత్తముగా పయ విద్యార్థుల సంఖ్య 72 లక్షలు. వై పాఠశాలల కాక 60 కళాశాలలున్నవి. అందు 40000 విద్యార్థులున్నాడు. ఈ సంఖ్య 1911 లో 10,000 గనే కన్పించుచున్నది. కైరీ పర్షియా స్వాతంత్ర్య రాజ్యములో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము. నిర్బంధము కాదు. పురుషులు నిర్వచనాస్థులనుటకు చదువుటకు వార్యులు టను నేర్చియుండలేదు. నుమారు 40 లక్షల జనసంఖ్యలో 11,62,000 విద్యార్థులుగలరు. కైలులో దొరతనపు మధ్యమ పాఠశాలలు 77 గలవు. ఇవికా సాంకేతిక వ్యాపార విశేష పాఠశాలలనేకము అున్నవి. దేశీయ భాండాగారమున 1,40,000 పుస్తకము అున్నవి. చీనాలో నవదినమున శాస్త్రపాఠశాలలు స్థాపించబడుచున్నవి. కొలంబియాలోని పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము. నిర్బంధముగాకపోయినను అనేక మంది విద్యార్థులు చదువుకొనుచున్నాడు. కొస్టాకాలో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము, నిర్బంధము. చదువుటవారి సంఖ్య క్షిప్రముగా క్షీణించగలదు. క్యూబాలోని ప్రధమతరగతి విద్య ఉచితము; నిర్బంధము. నూటికి 82 గురు చొప్పున హాజరుచున్నాడు. డెన్ మార్కులోని విద్యావ్యాపక విధము వాడుగానున్నది. 7 మొదలు 14 ఏండ్ల పాఠ్యపుస్తకములకు పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము, నిర్బంధము. పాఠశాలలలో విద్యార్థుల హాజరు మిక్కిలిచాగాయున్నది. ఫ్రీజ్ లో పాఠశాల అనేకమున్నవి. కొకనుపొగను కళాశాలలో 2,000 నుండి విద్యార్థులున్నాడు. అచ్చటి భాండాగారములలో 2,00,000 పుస్తకము అున్నవి. ఐర్లండులోని విద్యాకర్మములు బహువ్యాపకముగానున్నవి. డొమినికను ప్రజాపరిపాలన రాష్ట్రములో పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము, నిర్బంధము. సాంకేతికాధికారముల పాఠశాల అనేకముగలవు. ఎక్వెడాలో నూడవదేరిగ నున్నది. దేశీయధర్మవి పాఠ్యమికవిద్య ఈ ప్రదేశములో వ్యాపించియున్నది. అవిద్య ప్రతిభుకలయనకు తగినటులలేదు. ఇక్కడే నవదినములు అల్లలన పాఠ్యంధులగుచున్నవి. పాఠ్యమికవిద్య బహువ్యాపకముగా నున్నది. పాఠ్యమిక విద్య లొకము; నిర్బంధము; ఉచితము. (8-18 సం.) ప్రత్యేకపాఠశాల అనేకములున్నవి. 19 విశ్వవిద్యాలయము అున్నవి.

జర్మనీలోనివిద్య మిక్కిలి క్లాసునియము. సంఘమునకు చాగను, ఉచితముగను, లాభకరముగను, ఉన్నది. సంవత్సరాంతమున దొరతనమువారు పాఠశాలల పరిక్షించుకొనియు క్లాసునియము. 1907 క సంవత్సరమున నిపాయిలను నేర్చుకొని సభ్యులై అందులో నూటి క్రిందమాత్రముచదువురానివారందరి. మధ్యమపాఠశాలలను ప్రత్యేకపాఠశాలలను, ప్రత్యేక స్థానకాధికారసంఘముల యాజమాన్యమున నున్నవి. ఉపాధ్యాయులవారే పరిక్షించియోగింతురు. 8 మొదలు 14 సంవత్సరములు ఈమగువారికి పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము; నిర్బంధము. నూటికి 95 హాజరుదురు. రాత్రిమధ్యమపాఠశాలలు, ఇంటరుమిడియేటు పాఠశాలలను, పరిణామజీవితాను వారిమిత్త మేర్పరచ బడినవి. కృషిపాఠశాల, వ్యాపారములను, గలదును, అదవి సంకతి, సంకీర్తమును చెప్పుటకు ప్రత్యేకపాఠశాల అనేకము అున్నవి. ఈ సామాన్య అయిన 21 విశ్వవిద్యాలయము అున్నవి. గ్రీసులో 6 మొదలు 12 ఏండ్ల ఈమగువారలకు పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము. నామమాత్ర నిర్బంధము. గొటమాలలో ఏర్పాటు లిట్టి యోకాని నూటికి 75 కంటె సభ్యులుగా ప్రజలు విద్యలేనివారగా నున్నాడు. ప్రాథమికవిద్య ఉచితము. నామమాత్ర నిర్బంధము. హంబూగా ద్వీపములలో ననేకపాఠశాల అున్నవి. ప్రాథమికవిద్య ఉచితము; నిర్బంధము. వ్రాయుటయు చదువుటయు నేర్పరచారి కందటికి నిర్వచనాస్వాతంత్ర్యముగలదు. ఇండియాదేశములో అహ! నూటికి 95 గురు పాఠశాలలుగా నున్నాడు. 10 పురుషులలో నొకడును 144 స్త్రీలలో నొకరెయు చదువునేర్పరచు మార్గము కలదు. ఇచ్చట ప్రాథమికవిద్య ఉచితమును కాదు నిర్బంధముగా గడుగంకతి చెప్ప సభ్యులనులేదు.

ఇటలీలో ప్రతిమానపునకు విద్య అప్పించు నడకమున 1914 లో ప్రత్యేకముగా చట్టములేచేసిరి. చదువురాని వారు

కెన్నియో నిర్బంధములను పెట్టివారు 6 మొదలు 9 ఏండ్లవరకు పిల్లలకు ప్రధమతరగతివిద్య లొకము ఉచితము, నిర్బంధము. పాఠశాలలను స్థలములలో 9 మొదలు 12 ఏండ్లవరకు పిల్లలకు మధ్యమతరగతివిద్య నిర్బంధము. ప్రత్యేకపాఠశాలలను దిన దినాభివృద్ధి నొందుచున్నవి. 17 రాష్ట్రీయ విశ్వవిద్యాలయములను, 4 ఉచిత విశ్వవిద్యాలయములనుగలవు. జపాన్లో 6 మొదలు 10 సంవత్సరములకు పిల్లలకు ప్రాథమిక విద్య ఉచితము. నిర్బంధము. నూటికి 82 చొప్పున హాజరుచున్నాడు ఉత్తమపాఠ్యమికవిద్యకు (10-14) కొద్దిపాటితరముగలదు. నూటికి 55 గురు ఈవిద్యనుగూడ నేర్చుచున్నాడు. ఈ వివిధవిద్యల గలదుట ప్రత్యేక విద్యాలయము అనేకమున్నవి. పారిశ్రామిక, కర్షక, సాంకేతికవిద్యల నేర్చుట కేర్పరచిన ప్రత్యేకపాఠశాలల కనేక విద్యార్థులు చదువుచున్నాడు. ఈదేశములో వాడుగు విశ్వవిద్యాలయము అున్నవి. ఇందు రెండు వాడుకాశ్రమ ప్రత్యేకాశ్రమముల గలవుచున్నవి. ఇవికా విశ్వవిద్యాలయముల పాటు ప్రత్యేకపాఠశాలలను కొన్నిగలవు.

లెబీయాలో నాగరకులలో విద్య బహు వ్యాపకము నందుచున్నది. లెబ్నోబర్గలో విద్య ఉచితము; నిర్బంధము; బహు వ్యాపకముగా నున్నది. మెక్సికోలో విద్య ఉచితము; నామమాత్ర నిర్బంధము. అయినను నూటికి 80 మందిచొప్పున ప్రజలు హామయగజేయుచున్నాడు. మాంటెనీగ్రోలో విద్య ఉచితము, నిర్బంధము. నేపాళీలో విద్య ఉచితము. దొరతనమువారే కర్మలభరించెదరు. 7 మొదలు 18 ఏండ్లపాఠ్యపుస్తకములకు హాలెండులో పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము; నిర్బంధము. నూటికి 95 చొప్పున హాజరుదురు. మధ్యమ విద్యయు బహుమకరముగా నున్నది. సాంకేతిక విద్య ప్రత్యేకముగా నున్నది. మూడు రాష్ట్ర విశ్వవిద్యాలయములున్నవి. పురపాలకసంఘ విశ్వవిద్యాలయము నుకటి కలదు. సాంకేతికవిశ్వవిద్యాలయము నుండగలదు. ఫ్రీజ్ లో ముగా కాలిఫోర్నియా నుకటి విశ్వవిద్యాలయము అున్నది. న్యూజీలండులోని విద్య ఉచితము. లొకము, నిర్బంధముగానున్నది. నెకర్లాలోనివిద్య యుచితము, నిర్బంధముగనే యున్నది. కాని విద్య విస్తారవ్యాపకము గలిగియుండలేదు. 7 నుండి 14 ఏండ్లపాఠ్యపుస్తకములకు నార్వేజీలోని పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము. నిర్బంధము. హాజరు సంఖ్య ప్రశంసనీయుగానే యున్నది. నెనామాలో పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము; నిర్బంధము. పెర్గూలోగూడ ఉచితము; నామమాత్ర నిర్బంధము. పారిశ్రామికలోని విద్య వాసులేటుల గన్పించుచున్నది. పెరూలో విద్యార్థుల యున్నట్లులో నూటికి 20 మంది మాత్రమే విద్య గలదుచున్నాడు. ఇచ్చట పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము. నామమాత్ర నిర్బంధము. పోర్చుగలులో విద్య ఉచితము (7-15 సం.) నామమాత్ర నిర్బంధము. నూటికి 75 గురికి వైబడి హామయగజేయుచున్నాడు. కొన్ని నైతిక నావికా పాఠశాలలు పోర్చుగలులో నున్నవి. రుమేనియాలో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము. నామమాత్ర నిర్బంధము. అయినను నూటికి 80 మంది హామయగజుచున్నాడు. ఫిన్లండులోనివిద్య విద్యబహు నిత పేదనీయున్నది. 16,00 లక్షల జనములో 60 లక్షల జనము మార్గము చదువుకొనినవారుగలరు. 7 నుండి 15 సంవత్సరముల పాఠ్యపుస్తకము ఫిన్లండులో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము; నిర్బంధము. హాజరు బాగానే యున్నది. మధ్యమ విద్యాలయములు అున్నవి. పాల్మెడాలో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము; నిర్బంధము. స్పెయిన్లోగూడ సల్లేయున్నది. కాని ఈ రెండవ దేశములో హాజరు మిక్కిలి తక్కువగానున్నది. నూటికి 17 గురు మాత్రమే 1910 సం॥ నుకి చదువుటయు వ్రాయుటయు నేర్చియుండిరి. నెయూజిలో చదువురాని పురుషులు అరుదు. వారిలో ననేకు లాంగ్లేయభాష నేర్చుకొనుచున్నాడు. కొందరు యూరపులోను ముఖ్యముగా ఇంగ్లండులోను విద్య నేర్చుకొనుచున్నాడు. స్పెయిన్లో పాఠ్యమిక విద్య నామమాత్ర నిర్బంధము; చాలామట్టునకు ఉచితము. లోమిర్ని విశ్వవిద్యాలయము క్రింద విద్య నేర్చుకొనుచున్నవారు 15,750 మందిగలరు. స్వీడనులో విద్య బహువ్యాపకముగా నున్నది. సాంకేతిక పాఠశాలలను, నావిక పాఠశాలలను గూడ గలవు. స్విట్జరులాండులో పాఠ్యమిక విద్య ఉచితము; నిర్బంధము. మధ్యమవిద్యయు ప్రత్యేకముగా నేయున్నది. 1911 సంవత్సరములో ద్వారాజ్జి ఉత్తమసాంకేతిక పాఠశాలలో 1,888 విద్యార్థులొందిరి. ఈదేశములో 7 విశ్వవిద్యాలయములున్నవి. టర్కీలో పాఠ్యమికవిద్య ఉచితము. నామమాత్ర నిర్బంధము. మహమ్మదీయము ప్రత్యేక పాఠశాలలలో చదువచున్నాడు. కాని మహమ్మదీయము మాత్రము గోరింబ

మన గమ్యస్థానము

మన గానమునకు నామకముగా వీరియందున్న భారతీయుల స్వరములను తాము కేవలము ఒక గొప్ప సామాజ్యము వాక్యముగానిన కీర్తియందున్నామను భావము వాడుకొనుచున్నది. మన మందికడను, ఆంగ్ల సామాజ్యమును బట్టియుండును. మన భావికర్తలను వారిచేతులలో నున్నది. దౌర్జన్యమును, భుజరాక్రమమునే ప్రధానముగా నెంచి, చిన్న చిన్న రాజ్యముల నణగఁద్రొక్కచున్న క్రతువులతో యుద్ధమునందు ఆంగ్లములు చిక్కుకొని యున్నారు. యుద్ధానంతరము స్వరాజ్యమును ప్రసాదించుచునది యుద్ధ మెప్పుడు ముగియును, పర్యవసాన మెట్లుండునని, భారతీయులు కనిపెట్టుకొనియున్నారు. తమతమస్వక స్వరాజ్యము లభించి, పూర్వపు పేరుప్రతిష్ఠలు తిరిగి వచ్చునను దృఢవిశ్వాసము ఇప్పుడున్నంత భారతీయుల కిదివర కెన్నడునులేదు. జాతుల స్వాతంత్ర్యమును ఆంగ్లములెంత యమూల్యముగా భావించి, తద్రీతిగాక ఎంత త్యాగము చేయుచో ప్రస్తుత సంగ్రామములను భారతీయులకు చక్కగా నాటింది. ఆంగ్ల శాశ్వతత్వముకొంద నామగు మన రాజ్యములు తమంతట తాము యుద్ధముచేయును తల్లెత్తుల ననుభవించుచున్నవి. ఈ పాట్లన్నియు భర్తృత్వమునకు: ఈజ్జేమెంచుకోస్వరాజ్యముల స్వాతంత్ర్యములను గొనుటకుగాని చేయకాదు. స్వాతంత్ర్యములేని జీవనము ప్రకమియు వ్యర్థమనియు మన గానములను భారతీయుల వ్యక్తమైనది. ప్రజల స్వాతంత్ర్య మనునదియే గౌరవమును పేరుప్రతిష్ఠలను, అభివృద్ధియు నుండును.

తాము కత్తికట్టి హిందూజాతమును, జముంచి కత్తిగోరుచున్నామని బాధ్యతకలిగిన యాంగ్లము లిదివరకుని లేదు, ముందవదోయి. దానిభృత్యము నడుచుటెంతయు ముక్కుము. సమానప్రతిష్ఠాభావములను ఉభయముల ప్రతిష్ఠాభావముండి క్రియకృత్యముగ సంబంధమేర్పడుచున్నది. దానివలన అట్టిసందర్భము నొక్కమాటు దారుణముగా ప్రించుకొని నట్లుగును. భారతీయులెప్పుడును బానిసలుగ నుండును. గౌరవ: ధైర్య భారతీయులు ఇంగ్లీషు వారిలో దృఢ పాశబద్ధులై యున్నారు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యాధిపతులు తమ వాదానముల వలన భారతీయుల వృద్ధములను తమవైపునకు త్రవ్వకొని బంధించి యున్నారు. వారు చేసిన వాదానములను నేరవేర్చు వలసియున్నది.

భరతవర్షమును తమ సామ్రాజ్యభాగముగ నుంచుకొని స్వతరిపాలనమును, స్వాతంత్ర్యము నొసగిన యెడల ఆంగ్లయులు చిరకీర్తిని అర్జించగలరు. ఇందువలన మన జాతీయుల యున్న తాదర్శమును సిద్ధించగలవు. కాని మనమనోభావములను ఆంగ్లములునున్నవలె గ్రహించవలెదుటయు ఇక్కడి సిద్ధిగతుల సత్యాసత్యములను తెలిసికొనుటయును చాల గొంద్రయును నహించుటయును, మన అభివృద్ధి కాటంకముగ నున్నది. కేవలము స్వతరిపాలనాభిదానము వలననే భారతీయులు తమయాశయములను, తృప్తియును, ఆదర్శములను ఫలించగలవని దృఢవిశ్వాసముతో నున్నట్లు వారికి బహుశః తెలియకపోవచ్చును. తమయాదర్శము పూర్ణముగ ఫలించువరకును భారతీయులు కొంతకాలము వేచియుండవచ్చుగాని, మన గమ్యస్థాన సాధ్యమును జరిమైన ప్రయత్నములు సంబంధించు పాతకాలలో మాత్రమే చదువలయును. ఇందువలననే వారి విద్య కేవలము మతాంతరముగనున్నది. కేవలము అధినివేశము విద్యావిషయకముగా 118 భాగములుగాని భజింపబడినది. ప్రతిభాగమునకు ఒకబోర్డుగలదు. ప్రజలు 2 వంతులసభ్యులను ఒకేవంతు సభ్యులనువొరతనమువారును నియమింతును. యూరోపియులు పిల్లలకువిద్య నిర్బంధకము. సాయక రాష్ట్రములలో పాతకాలలకు చేరునగానుండని గృహమేలేదు. కొన్ని సమయములందు రాష్ట్ర ఆదాయపు సామ్యువెచ్చుగిది విద్యార్థులకు బడికిబండ్లవైతని కొనిపోవుదురు. ఈదేశమునందనేక రాష్ట్రములలో 6 మొదలు 5 ఏండ్లపాఠ్యపు పిల్లలకును పాఠ్యమిక విద్యకొరతము; ఎండ్లకము. ఉత్తమవిద్యాలయముల విద్యార్థులు 10 లక్షలకు మొదలుపెట్టుదురు. ప్రత్యేకపాతకాలలను, వృత్తిప్రతిష్ఠాపనలను అనేకములు గలవు. దీనిలో జనసంఖ్య 1,010 లక్షలు పాతకాలలోని విద్యార్థులు 1,28,27,807 సాంకేతికాని విద్యార్థులు 1,83,572 ఉరుగ్గో, వేదవిజ్ఞానములలో ప్రధమగతి విద్యకొరతము; నానుమాత్రా నిర్బంధకము.

మొట్టమొదట జరుగవలెను. వట్టిపాడిమాటలకలన కాదు. అభివృద్ధి కరమైన యేర్పాటులవలననే భారతీయులు తృప్తిపొందగలరు. మనకు సంబంధించిన యధార్థపు సంగతులను చెప్పుకొందరు ఆంగ్లయు ప్రజలను, తదిధికారులను భృమింపజేయుచున్నారు. మనము స్వతరిపాలనమునకు తగియుండలేదనియు, నిర్దయుగ లేదనియు, కొందరు తెలిసియో తెలియకనో చెప్పుచున్నారు. వారేదో దురుద్దేశముతో నిట్లు చెప్పియుండరు. నిజముగ మనము స్వతరిపాలనాధికారమునకు తగియుండనియెడల తద్దోషము మనది కానేరదు. మనము నిజముగ తదిధికారమున కనుర్హులమే యున్నారమా? లేదని మేము యాధికారము చెప్పుచున్నాము. నూరు సంవత్సరముల క్రిత మేమనచూడదీకారమునకు తగియుంటిమి. భృగర్థమాన మగుచున్న బరోడా, గ్వాలియరు, మైసూరు సంస్థానముల పరిపాలనావిధానమును జూచువారికి, మనలను చిన్నబుచ్చుచున్నవారును, మన మిక్కిమ్యుక్యమున, మన విశేషములను చెప్పు సంగతులయందలి యధార్థము గోచరముకాక మానదు. తమదేశ వ్యవహారములను దిద్దుకొని తెలిసిలేటలను, సామర్థ్యమును భారతీయులకున్నవి. కాని కావలసిన యవకాశమేలేదు. తగిన యవకాశమిచ్చియెవల భారతీయులు, తమకు కావలసిన పాలనా సౌకర్యముల నేర్పరచుకొని, సామర్థ్యముతో దేశమును పాలించుచు ఇతరుల మన్ననలను పొందుటయే గాక, సంఘ సంస్కరణమునందును, జ్ఞానాభివృద్ధి కరములగు తదితర విషయములందును, తమ యాధికర్యమును చూపి, ఇతరులకు నయితర మార్గదర్శకు లగుచునది, ప్రత్యక్ష కరములగు నీ సంస్థానముల వ్యర్థమై దృఢపరచుచున్నవి. ఇట్లుండియు మనజీవల ఆధికారులను ఎత్తుకొను సత్వమునకు కూడ, మనము ఇంకా తడియుండవలయునని కొందరు చెప్పుదురు.

సంఘమెంతి యెన్నతెలిసియుండుండనిందు, జనుల యందెంత సభ్యత యుండనిందు. ప్రజాసౌత్తమును బహుళ తమతమస్వలాభముచూచుకొను, వారుకొందరుండకమానదు. అర్హులగు నితరులు చాలమంది యున్నను ఒకరికొకరికి కలతలు కలిగించుటకు కక్షలుబహుళులైతని తామనమయమును నందుచేసికొని లభింపించుచువారుండురు. ప్రజలందరు సమానముగ విద్యార్థులై, భేదాభిప్రాయములేక ఒకత్రాగిమిది నుండువరకు పడియుండుదేనిమాడ చెప్పుదురు. ఇదిజరుగని మాటగానిదేన కాదు. మానవస్వభావములకు ప్రజలిట్లు సంచరింపజాలరు. ఇదియంతయు మంచిమాటలతో లేదనిచెప్పెట్లుగును.

స్వాతంత్ర్యముకలిగి బలవంతులగుప్రజలు, ఇతరులనిర్బంధములు లేక తమంతట తాము సాహాయ్యమును చేసినందునకు ఆంగ్లములు అభినందించుచున్నారు. అందుచేత తమలాభ నష్టములకు గమనించియొనరు, తమకు లోబడియున్న ప్రజలను నిరంతరము దాస్యముకొంద నుంచుటకు వారంగీకరింపజాలరు. ఈ సందర్భ తలవన నెవరికి లాభముండదు; పాలకులకుబోత్తిగనే ప్రయోజనముండదు. “దేశ ప్రజలు తమదేశమును పాలించుకొనునప్పుడే అది నిజమైన ప్రభుత్వ మనిపించుకొనును గాని ఒకదేశప్రభుత్వము ఇంకొక దేశమును పాలించునప్పు డనిపించుకొనును. అట్టిదిదినవల లేదు. ముందురావోయి.” అని జాను మ్రాత్రుమిల్లు మధ్యభాగమునడిచి యున్నాడు. వారి తత్వార్థమును బట్టిమాచిననోభారతీయులు తమకొరకు తమదేశమును పాలించుకొనవలయునని తేలుచున్నది. భారతీయులనుగా భారతవర్ష మనందు కాశ్వతముగనుండి అభిమానమును వారందరిని మా యుద్దేశము.

ఇక్కడి జాతీయోద్యమమునుబట్టి హిందూజాతీయవహారములనుప్రజలకుఅప్పకెప్పకయునునిర్బంధములేకప్రపత్తికలు గ్రహించవలెనుచున్నవి. మనకు స్వతరిపాలన మిచ్చుకూడదను వారొక్కరును ఇప్పుడుండరు; కేవలమునిరంతుకాధికారపరమైన “మైత్తు” పత్తికనయిత మిచ్చు కొప్పుకొనినది. ఇదివరకు చేసినట్లు కాంగ్రెసు పనిరాదని పరిమానింపలేదు. ఈ మార్పు బాగానే యున్నది. యుద్ధ మైనతమవారకొంతవరకు నీయభిప్రాయము మాచినను పూర్వపు నిరంతుక ప్రకర్తకమునకు తిరిగి దిగుట మాత్రము సంభవముకాదు. —మరాఠా పత్రిక.

మనదేశపు బడ్జెటు.

గౌరవముల వివరము.

1915-16 సంవత్సరములకు వచ్చిన ఆదాయము 77,80,20,000 ప్రయమునుసామ్యు 80,95,20,000. లోటువచ్చిన మొత్తము 3,15,00,000. 1916 మార్చి 16 తేది మొదలు 1917 వ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 28 వ తేదివరకు 78,10,80,000 రూపాయ

ఆదాయమువచ్చుననియు, ప్రయము ఈకాలములో 81,89,85,000 రూపాయలగుననియు లోటు వచ్చు 3,79,25,000 రూపాయలకు త్రొత్తమును విధించవలసి యున్నదనియు కోరాధ్యక్షుడు సర్ విలియం మేయరుగారు సామాన్యసభలో వాక్రచ్చియున్నారు. ఈలోటును ఈక్రిందివిధములనీ భరించేయటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

- (1) ఇంతవరకును దిగువతియగు వస్తువులు కొన్నింటిని 100కి 5 నుండి 7½ కు మంకము విధించుటవలన వచ్చు ఆదాయము 68,00,000
- (2) చక్కెరమీద వచ్చు 100కి 5 నుండి 10 కి పెంచుటవలన 6000000
- (3) ఈదిగువతిగరకులకట్టికొనున్న యితరవస్తువులు ఇంతవరకును ఎంతమాత్రము గుంకములు విధించబడకుండవచ్చును :— కామధాన్యములు, గింజలు, తేయాకు పెట్టెలు, నంటచెంబు, ముద్రణ సామానులు, యంత్రసామానులు, (కత్తికేరదికాక) రయిలు సామానులు, పొగపాకలు, రాకాసిబొగ్గు వగయిరాను వీరివయన 100కి 2½ రూపాయల వంతున వచ్చు విధించబడినది ఈక్రింది వస్తువులు నయిత మి పట్టిలలో గలవైగాని వీరివిదీ వచ్చు 100కి 7½
- (4) గౌరవము, మారలు, చేపలు, పెరురు, వారలు కొమ్ములు జనుము తెలకపిండి మొక్కలు నగ రత్నములు, ముక్కములు, బంగ, మోటారుబండ్లు గ్లాసులు, పింగాణీలు, ఇతర మట్టిసామానులు:— ఇందువలన వచ్చునని మదింపు చేయబడిన మొత్తము 24,00,000
- (5) ఇరుముడివిదవచ్చు 100కి 1 నుండి 2½ కు పెంచబడినది. ఇతర లోసాములవిద 7½ రాగల సామ్యు 12,00,000
- (6) కుపాకులు, కుపాకీమండువిదవిదవచ్చు 100కి 10వంతున రాగల సామ్యు 8,00,000
- (7) సారాయి పదార్థములవిదవచ్చు కలన రాగల ఆదాయము 19,50,000
- (8) చుట్టలు, సిగరెట్లవిదవచ్చు 100 కి 50 రూపాయలకు పెంచబడినది. పొగాకుపచ్చు రతికి 1-2-0 నుండి 1-8-0 లకు వృద్ధిచేయబడినది. రాగల ఆదాయము 4,50,000
- (9) 100 రతుల తేయాకువిద 1½ రూపాయిల విగువతివచ్చు. రాగల ఆదాయము. 45,00,000
- (10) జనపనార, గోనెసంఘలు ఎగువతి వచ్చు 400 రతులకు 2-4-0 లు, 10 టన్నుల నుంచులవిద 10 రూపాయలు. రాగల సామ్యు 91,50,000
- (11) ఉప్పువచ్చు ములుగుకు 1 రూ. నుండి 1-4-0 చొప్పున రాగల సామ్యు 9000000
- (12) ఆదాయపు పన్ను సామ్యు 5000 మొదలు 9999 రూపాయలు ఆదాయముగలవారికి 1 రూపాయలో 6 దమ్ముడీల చొప్పున, 10,000 మొదలు 24,999 రూపాయల ఆదాయము కలవారు 1 రూపాయకు 9 పైసలు, 25,000 మొదలు పయిన ఎంతయున్నను రూపాయకు 1 ఆదాయమును విధించబడినది. ఇందువలన రాగల ఆదాయము 1,85,00,000

మదరాసు అందు సదరక్ మహారాటా రైల్వే కంపెనీ, (లిమిటెడ్.) ప్రకటన.

1890-వ సం॥ 9-వ నెంబరు రైయిల్వే ఆక్టు 56-వ నెంబరు సెక్షన్ 4 యొక్క నిబంధన ప్రకారము 1916-వ సంవత్సరమును మార్చి నెల 16 తేది మొదలుకొని ఏలము ముగియు దినము వరకు ప్రతిదినము 12 ఘంటలనుండి మిస్టర్ మిర్రాస్ మిర్రాస్ రాజ్ కారక వారివలన అనేక విధములైన దావా లేని సామానులు బహిరంగముగా సెంట్రల్ స్టేషన్ వద్ద ఏలము వేయబడును. ఏలము వేయబడు సరకుల జాప్తా మదరాస్ అందు సదరక్ మహారాటా రైల్వే జరల్ ట్రాసిక్ మానేజరు ఆఫీసులో వుప్పుకొనవచ్చును.

విషయానుక్రమణిక.

మండల సంస్కరణ సభ్యులు	2
బాబులు	3
విద్యుత్తుల విద్య	4
మనగవ్యసానము	5
ప్రధానవ్యాసము	
విద్యావ్యాపనము	6
విద్యుత్తు, స్థానిక వార్తలు	7
విద్యుత్తు మహాసంగ్రహము	8
విద్యుత్తు వార్తలు	9
విద్యుత్తు వార్తలు	10
విద్యుత్తు వార్తలు	11
విద్యుత్తు వార్తలు	12
విద్యుత్తు వార్తలు	13-14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 9-వ తేది

గురువారము.

విద్యావ్యాపనము.

నేటి సంచికలో మరొక చోట ప్రపంచము లోని నానాదేశములలో విద్య పరితిగా వ్యాపింప జేయుటనున్నదో సంతోషముగా వివరించి యున్నాము. ఎంత స్వల్పదేశమును దీసికొనినను సామాన్యముగా ప్రాథమికవిద్య ఉచితమును నిర్బంధమును నయియుండుట కాననగును. మన దేశమున ఉచితవిద్యయులేదు. నిర్బంధవిద్యయు లేదు. ఈ రెంటిని సమకూర్చి బ్రయత్నించిన గ్రోఖలే మహాకాయము కీర్తి లోకంబునకుం జేర నాతినిమాగ్గుంబున నంత దార్ధ్యముతో బనిచేయు వారు లేక సమస్యయే నిమరపోవుచున్నది. నగర చాలక కట్టణచాలక సంఘములకు మాత్రము నిర్బంధోచితవిద్య నుపక్రమించు సభికారమును శాసన బద్ధముగా నియ్యవలసినది యను కొద్దిపాటి ధ్వని మాత్ర మొక కొంత కటుత్వముతో విసవచ్చు చున్నది. ముప్పదియొకేళ్లకంటే ప్రజ ప్రాచీన నాగరకభిరము సస్థిించినవారు నవీననాగరకాగ్ర గణ్యుల పరిపాలనలో నీమాత్రము విద్యాతేజంబు నకు ప్రాకులాడుచు నిన్నటి రాష్ట్రములై లక్షలతో తెక్కపెట్టదగిన మట్టుకే ప్రజలు గలవైన చిన్న రాష్ట్రములకు వెనుకబడియుండుట మన ప్రాచీన నాగరకతకుగాని మన ప్రభువుల నవీననాగరకాగ్ర గణ్యులకుగాని కీర్తికరముగా కన్పించుటలేదు. అన్ని సమస్యలకును ముందు ఈవిద్యాసమస్యయే మన దేశమునదీర్చదగియున్నది. లోకమున నేదేశమునను, తుదకు వెనుకబడి యుండునట్టియు నిన్నటి దనుక రుప్యాప్రభుత్వము వారిచే అపరాధులను ప్రవాస మునకు సంపుటకు మాత్రము ఉపయోగించబడు చుండినట్టియు నైబీరియాలో నైనను నూటికి తొం బది ముగ్గురు అక్షరాసభిజ్ఞులులేరు. ఇంతటి యభో గతినీ మనము తప్పించు కొనుటకు మార్గముల నాలోచించుటతోనే యొకను నెంత కాలము పుచ్చవలయునో యర్థము కాకున్నది. గోకలేగారు ప్రారంభించిన యుక్తమనుషులను ఎవ్వరు మరల ప్రారంభింతురో యిప్పటికి తెలియకున్నది. లోక మంతయు నొకకద్దరిని ఫలవంతముగా నడుపుకొని

లాభము నందుచుండగా ప్రత్యేకముగా హైందవ భూమి మాత్ర మాపద్ధతి కేల కనికరాదో ఆపద్ధతి వలనకలుగు మేలున కెందుకు నోచుకొనలేదో ఎరుంగలే కున్నారము. గోకలేగారి నిష్పంధోచిత విద్యాండోళనమునకు తరువాత నీదేశమున దేశ భాషల ప్రాముఖ్యము బాగుగా స్థాపితముకాజొచ్చి నది. దేశభాషల మూలకముగా విద్యనేర్పుట యత్యావశ్యకమును వారము ప్రజలమైనది. ఒక్క హైందవ భూమిలో దక్కలోకమునం దితరదేశ ముల నెల్లెడలను విద్యదేశస్థులకు ఆయాదేశభాష లోనే కరువబడుచున్నది. ఉత్తమవిద్యను నభ్యసించి లోక విజ్ఞానమును మారగొన నభిలషించువార లకు ప్రత్యేకముగా రెండవభాషగా లోకములోని యుత్తమభాషను వరభాషనే యైనను నేర్పుచు న్నారు. జపానులో ఉత్తమవిద్య కావలసినప్పుడు ఆప్రభుత్వము వారు తమ పండితులను విద్యాగృహలకు వర భాషా విద్యులను చేసి వరదేశములకు పంపుటచేతను వరదేశపండితులను పిలిపించి వరభాషలలో విద్య తమ దేశజాలకు బోధింపించుటజేసియు సంపాదించిరి. అట్లని వర భాషనే సర్వవిద్యావ్యాపనానుకూలముగా నంగీక రింపలేదు. ఉత్తమవిద్య కొంత వ్యాపించిన పిదప నా ఉత్తమవిద్యనుగూడ తమదేశభాషలోనే నేర్పు టకు నవకాశములను కల్పించి వరభాషలకు విశేష విద్యార్థులకును పరిశోధనావరులకును మాత్రమే నేవనియ మొనర్చిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము మన దేశమున గట్టిగా ప్రారంభమయిన పరి సంవత్సర ములమీద చలనము చూపిన జపాను ఈ యనన్ధ లన్నిటిని దాటి ఇప్పటికి కది సంవత్సరములుగా స్వభాషాప్రవృద్ధియందు పాశ్చాత్యదేశములతో సమానముగా తులనాగుచున్నది. ఇచ్చట నన్ననో మన చారిత్రక పరిస్థితులచే నూరేండ్లొగ్గమునే యభ్యసించినను మనకుస్వపరిపాలనార్హత రాలేదు గదా! స్వభాషోపయోగయోగ్యతయును సమకూర లేదు. ఈ యభిప్రాయము మన సంపేదనలను ఆదర్శములను ఎరుంగ జాలని ప్రభుభాటికేరైన పాశ్చాత్యులవిమాత్రమే గావు. నిజముగా నందులో కొందరు సరియైన మార్గమునే బోధించుచున్నారు. మద్రాసు విషఫుగారు దేశభాషలకిచ్చు ప్రాముఖ్య ము లోకప్రసిద్ధము. వారిటీవల నొకచోట విద్యా బోధకులకు నుకన్యసింపగా నభ్యుత్తర వహించిన గా. స్ట్రానుగారు తమ యువవ్యాసమున విద్యా బోధకులను గురించి వల్లము నాలుగవ ఫారము నకుక్రింద నన్ని తరగతులకును దేశభాషలలోనే బోధ జరుపవలసినదని నొక్కిచెప్పువారైరి. ఇది వరకు మన శాసనసభలో తిరువల్లి క్కేణి స్త్రీల విద్యాలయమున ఈమాత్రము దేశభాషలలోబోధ జరుపవలసినదని గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ఉప క్రమము తేగా ప్రభుత్వము కక్షమున నెదుర్కొడ్డి యునిప్పుడు గా. స్ట్రానుగారు లండను బోధకు లకును నీబోధచేయుట సంభవించి నందులకు నంత సింఘమున్నాము. ఉదాహరణకు స్ట్రానుగారియం దీ మార్పు కలుగుటజూడ నొకొకప్పుడు ఇతర కారణములచే వ్యతిరేకులగు పాశ్చాత్యులు సావధాన ముగా పరిచరించమీదట సరియగు మార్గమునకు వత్తురనుట స్పష్టమగుచున్నది. కాని మన నాయ కులలో కొందరు ప్రబోధించుట కష్టతమముగా

గన్పించుచున్నది. అంగ్లేయభాష ఉగ్రుపాలతో కలిపి పోషించుకొని నాగరకము నిలువదనియు మన ప్రవృద్ధి జరుగదనియు వాదించువారు కొందరు బయలుదేరినారు. స్త్రీలకొరకు ప్రత్యేకముగా విశ్వ విద్యాలయము దేశభాషాధారక మైనదానిని స్థాపించవలెనని ప్రాఫెసరు కర్వేగారు పాటుపడు చుండదానిని ఇతరవిధముల ఖండించుటగాక దేశ భాషా మూలకముగా నేర్పుట వలుభాషలు గల ఈదేశమున కనికరాదనియు అంగ్లభాష యంతట కలదు కావున దానిని వదలరాదనియు దేశభాషా మూలకబోధ రెండవతరగతి విద్యా ప్రధానమై పరిణమించు ననియు నుద్ఘోషించు వారు కానరా మొదలిడినారు. నూరు సం వత్సరము లొంగుమున జడిన పీదప విద్యా పంతులయినవారు మనలో నెందరో వీరుమరచిరా? జనాభాల్కలలో విద్యాపంతులు అయిదుగురో ఆరుగురో కలరనికన్నప్పుడు అవిద్య కర్ణమేమియో గమనించిరా? నిజముగ విద్య నూటికొక్కనికైన ను కలుగలేదనుట గ్రహించిరా? స్త్రీలసంగతి చూలోచించినచో నింకను అంగ్లేయు తగ్గుచు పోవు ననుటను ఆలోచించిరా? ఎంత అంగ్లమును నెత్తిన బెట్టుకొనినను నేటికిని తామే తమ యాడువారిలో ను బిడ్డలతోను అరవము తెలుగు మాటలాడవలె నే కాని ఇంగ్లీషుతో మాట్లాడ వీలులేదనుటఁ స్మరించుకొనిరా? తాము శుద్ధాంగ్లమున పెరు టచే ఆ యరవమును తెలుగును ఉచ్చరింపలేక నిజానమును ఇంటిలోని బంధువులకు తెల్పు లేక పోవుట మాత్రమే కాక తమ యజ్ఞానమును భాష మీదనే పెట్టజూచి దేశభాషలు బోధనకు కనిక రావను ఆసురవాదమును చేయుచుండుటను ఇప్పటి కైనను నొప్పుకొందురా? హైందవభూమిని ఇంగ్లీషు భాష దేశభాష కాజాలదు. దేశభాష యొక కా నప్పుడు దేశభాషలు వృద్ధియై దానిలో సమాన మగుటకు నుంకించి తీరవలయును. దేశభాష లభి వృద్ధియగుచుండ ఉత్తమజ్ఞానమును సంపాదించుట కాంగ్లభాష కొంతవర కవసరమనుట ఎవ్వరును కా దనరు. ఇది అంగ్లభాషను రెండవభాషగా నభ్యసించినచో సులభముగా సాధ్యమగును. ఇతరదేశ ము లవలంబించిన మార్గ మిదియే కావున నింక నాలస్యము చేయక మన విద్యావిధానమున దేశ భాష ప్రథమభాషయై తీరవలెను. నిర్బంధోచిత విద్య దేశభాషాబోధనము రెండే లోకచరిత్రము వలన విద్యావ్యాపనమార్గములుగా లేలుచున్నవి. వీరకయియే మన సర్వప్రయత్నములు జరుగవలసి యుండును. కార్యదీక్షగొనువారికొరకై దేశము వేదీయున్నది. ప్రాఫెసరు కర్వేవంటి వారెందరో బయలుదేరవలసిన తరుణ మాసన్న మయినది. హైందవులనర్హతను ప్రకటింపకుండు గాక యని కోరుచున్నాము.

దైవమా?—అధికారమా?

నేటి తంత్రివార్తలలో నొక్కచోట లోక మాన్య గంధిగారు సుక్కురులో నుడివిన మాటలు ప్రకటితము లయినవి. వారు హైందవభూమిలో రెండవసంవత్సరములు సంచారముచేసి తత్ఫలముగ నందిన యభిప్రాయమును ఆమాటలలో ప్రకటించి నారు. హైందవభూమిలోని ప్రజ గురువులకు, మాల్వీలకు, ప్రభుత్వోద్యోగియులకు విశ్రాంత

దైవమున కయినను వెరచుటలేదట! ఈ వెరపు వదలినంగాని మనము స్వరాజ్యమునకు నర్హులము కామట! ఈమాటలు చదివినప్పుడు మాకు ఆంగ్లములో పెల్లీ కవివరుడు వ్రాసిన యొక కావ్యము యొక్క సారము జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది. రాజులు, పురోహితులు, రాజనీతిజ్ఞులు లోకములోని మానవునిసర్వక కులను వివాశ మొనర్చి వారని అతడు వ్రాయువాడయ్యె. విధేయత అధికారమునలెనే తాకిందాని సంతయును సహజ సౌందర్య విరహిత మొనర్చి మాడ్చివైచు చున్నదని తెలియజేసెను. ఆకాలమున నీతినిని అధికారముగ నుండిన మతావేళలు ప్రభుత్వమువారు కాదుమహా, వెన్నంటి నానాభాదలబెట్టి చటలీకీ వెడలిపోవు నట్లునర్చిరి. కాని ఈకాలమున నీనిమాటలకు మహద్దర్శము కలిగినది. ఈతడు బలాత్కారముగా లోకమును మారుచవలెనని తలచినవాడు గాడు. బలాత్కారవ్యతిరేకమునే ప్రేమముగా వ్రాసినప్పుడు గూడ సూచించెను. సిద్ధాంతములు మారిపోయి ప్రేమయే లోక సంబంధములను దీర్చుటలో యజమానత్వము వహించవలెనని లోకమును ప్రబోధించెను. మనసొసృశ్చనుహాకని ప్రబోధచంద్రోదయమును వ్రాసికొట్టె పెల్లీడ ను విజ్ఞానముకి యను గ్రంథమును లిఖించెను. మన ప్రబోధచంద్రోదయంబున గూడ అల్పస్వాతంత్ర్యమే విషయము. తదనుభవంబునకు జ్ఞానముదప్ప సంతేవ్యము నిర్బంధము కాదు. ఆ విషయగు నిర్బంధమునకు మనము లోనై వ్యర్థపరిస్థితుల లోబడి కొట్టుకొని చున్నామనుటనే గంధిగారును వ్యక్తపరుచు నొంది యున్నారనటకు సూచించుటలేదు. గురువులును మార్గిలును ప్రభుత్వాధికారులును దేశకాలాచసరములను బట్టి అవసరమయిన వారేయైనను వీరి నుండి విభేదములు యవిన సరికముగాదని సూచించుట యిక్కాలమున నత్యవసరము. వీని అసంతృప్తుల నొనర్చినయెడల దైవము నసంతృప్తిపరచినవారముగాని లోకమునకును మనకును చెరుపు చేసికొనిన వారముగాని కాజాలమనుట నొక్కరిగి యున్నది. ఇంతమాత్రముచే సాత్త్విక శిఖామణి యగు గంధిగారి సాత్త్వికమానకే మాత్రమును భంగము కలుగలేదు. సాత్త్వికశక్తిని గణించుటకే యీ యితరభయ వివాశ మవసరము. ఇతిరుల భయమునకు లొంగువాడే తనకుగల్గిన సమయమున నితరులను భయపెట్ట జూచును. దుడుకు తనమున కొడిగట్టును నీచమార్గముల కెరయగును. ఇతిరుల భయముడిగి లోక ప్రవాహము ప్రేమావర్షముపై సాధారణ పడవల యుననియు స్వవిజ్ఞానసంపదచే కార్య నిర్ణయము గాడగుననియు తలంచు వాడితరుల నిరోధించుటగాని పీడించుటగాని మార్గమేలేదు. ఇదియే అికారమునకు సర్వజ్ఞత్వములేదని యుద్ఘోషించుట. పూర్వపు మహాపురుషులు సాధించినచివరము. దీనినే నేటిదినము గంధిగారును నింత స్ఫుల్యముగా వ్యక్తపరచినారు. మానవుని స్వేచ్ఛగా ముప్పును కరపి సహాదర్శముల వానందమున ననుభవించిన ననుభవించవలెను. లేదా కాలమునకును చారములకును దాసులై తను భయంబులనే తుము ప్రుగవలయును. ఈరెండవపరిస్థితి మనకు సమాప్త మయినదనియు దీనినివదలి మతి సాంఘిక రాజ్యములలో మొదటి పరిస్థితిని కల్పించుకొనిగొని యుపయోగము లేదనియు గంధిగారు స్పష్టపరచినారు. నిజముగా ఋషి సంతతివారమే న మగుదుమేని ఈసందేశమును చక్కగా నర్థముకొని మానసిక బానిసత్వంబును మాని స్వప్రవృద్ధిార్థంబు లరయగలుగుదు మనుటకు సందియము గ.

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య.
ఇటీవల దక్షిణాఫ్రికాలో ఇరువురు హైందవబాంబర విషయమున వలస యధికారులు కొంత కష్టమును కలిగించుటకు సురించి వ్రాసినది. ఆ యరువునకు వివాదానియును వారి సంక్షేమత తగిన బంధువులు హైందవ భూమిలో తరచుగా కౌతస వారి దక్షిణాఫ్రికాలో బంధువుల నుండి వరుచేయుట వ్యాయముగానుండవలయు తెలియజేసితిమి. అవ సరమున నేని తాత్కాలికముగా ఆ బాలుకు దేశమునందు టకు త్రవ్వించుచు ఆచ్చటి ప్రభుత్వమువారు ఎకకడగిని యు బాలుకు సంక్షేమతల అందుల కంగీకరింపఁ బాలుకును ప్రభుత్వమువారే నిర్బంధముగ నిడియును నంపఁ గాక యు మిన్నకుండినయు గూడ తెలిసిమి సాధిగా స్థ విస్తారత దక్షిణాఫ్రికా ఉత్తమ ప్రభుత్వమువారు వ్యాయమును విచారించివారు. వరువారి సంక్షేమతల వరకును బాలుకు వారి సంక్షేమతల వద్దనే దక్షిణాఫ్రికాలోనే యుండ వచ్చునని నిర్ణయించివారు. ఇదియంతయు ప్రశంసనీయును. అవసర సంతృప్తి కలుగ్గాను కుంకురితని ప్రకర్తించిన అధినేత ప్రభుత్వమువారు దూరదృష్టి కవబరచి కాలశక్తికి వయిత కను బరచివారని వ్రాయుటకు సంతసించు చున్నారము.
దేశీయమహాసభకు దానము.
బొంబయిలో గజరాతి, యనునొక వారకత్రిక గలదు. క్రస్తుతమది మణిలో ఇచ్చారామ్ అనువారియాజమాన్యమున నున్నది. వీరితండ్రిగారు 1907వ సంవత్సరముల ప్రాంతమున దేశీయమహాసభా పక్షమున నీ పత్రికలో నొక విన్నపమును ప్రకటించిరి. చదువరులు మహాసభా కార్యనిర్వహణకు కావల సిన ద్రవ్యసహాయము చేయవలసినదనికొరి. కొంతద్రవ్యము నడుమారక వారిని వడ్డీతోకూడ మణిలో ఇచ్చారామ్ గారు దేశీయమహాసభా నిర్వాహకులకు బంపివారు. మొత్తము రు. 5,288.25 అ. ఇది బ్రిటిషు కమిటీవారికి చేరినది. ఆంగ్ల సీమలో నిప్పును ముందురావందు విషయములను సురించి యజగవలపించును ది.కాట్టి ఈసహాయ ముపయోగకరమగు ననుటకు సందేహములేదు.
సానిక వార్తలు
కాలనూనెస్థితి.—నిన్న సభాకౌన్సిలు 90.4 డిగ్రీ
అ. అధిష్టానము 85.9 డిగ్రీలు.
దీపముల వెలిగించు కాలము.—మార్చి 9-10
తేదీలకు సాయంత్రము 6.48 గంటలకు దీపములు వెలిగించ వలయును
గవర్నరుగారు:— ఈనెల 10వ తేదీన గవర్నరు గారు తరివారముతో గిండిలోని దొరతనము వారింటికి బసను చూపుచున్నార.
ఆసియెసంఘము:—గోపాలకృష్ణ గోనేగారి కుటు మును బహిగ్గత మొనరించుటకు ఆదివెసంఘము గారు ఈరోజున పోలాపురమునకు పోయిరి.
విశ్వవిద్యాలయసభ్యులు:—వ్యాయముత్తలగు టి. వి. కేమగిరి అత్యుగవారి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు చాన్సలరు గారు సాధారణవిశ్వవిద్యాలయసభ్యుల కన్వీకరించిరి.
విక్టోరియా సాంకేతిక పాఠశాల.—ఈ నెల 24 తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు మా కాన్వీకరించిరి అధ్యక్షతక్రింద పాఠశాల సాంకేతిక సభ జరుపబడును.
ఉపాధ్యాయ కళాశాల, నైదాపేట:—యధా విధి విషయమున శుక్రవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు కళాశాలలో విసేదము జరుగును. మా. జి. హెచ్. స్టోన్ ఎం. ఏ. గారు కళాభ్యుత్తరణ వహించురు.
హిందూమతసంఘము; బ్రిటిష్ కేను.—వై సం ఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద బ్రహ్మశ్రీ మాయూరు కె. గణేశాశ్రమి గారు గీతా ఉపన్యాసముల నిచ్చెదరు. ఈసభ గురువారము కాదును, ఆదివారము కాదును ఉదయము 7-30 గంటలకు పెద్దపిడిలో 80 నెంబుల గృహమున జరుగును.

విద్యార్థుల సంఘము వార్తలు:—ఈ నె: 10 తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 4-80 గంటలకు వచ్చుపు కళాశాలలో " ఫిలాసఫీ " పోజులో బ్రాధనము బుర్రాగోతెమ గిరిగారు. ఎం. ఏ. గారు, " తెలుగున నలలలను వ్రాయు మార్గము " అనువిషయమును గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.
మైలాపూరు సంగీతసభ.—(ప్రథమ సాంకేతిక కౌత్సరము) శ్రీ కపాతేశ్వరాలయమునందును గోపాలకృష్ణ కు సాతకాలా మందిరమునందు ఈనెల 12 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు వైభవవారి యాజమాన్యముక్రింద తిలగాపూరుపు వాసే బ్రహ్మశ్రీ టి. ఏ. పంచాంగకేళ భాగవ తుగారు " రామదాసు చరితము " ను గూర్చి వాదికవిషయ చెప్పెదరు.
తెనాలి.—రేవల్లియినకదారి.—ఈ యనవసా రిని తెరచుటకు గవర్నరుగారు తరివారమునాడు ఈనెల 17వ తేదీన 4-10 గంటలకు బయలుదేరుదురు. వ. భాగ్య న్నాము ప్రత్యేక రేయిబండిలో బయలుదేరి వారుపశువుల ప్రదర్శన బహుమతుల నిచ్చుటకై ఒంగోలునకుపోవుదురు. మరల ప్రత్యేక రేయిబండిలో బయలుదేరి వారు 19 తేదీ ఉదయమునకు మదరాసునకు వచ్చెదరు.
జాతీయసిధి కలికొనిమిక సంఘము.—వై సం ఘమువారి అనుమతిని మహాసభా మందిరములో 10వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5-80 గంటలకు దక్షిణాఫ్రికాగా క్రొత్తులపల్లెల యంత్రకాలాధిపతియగు హెచ్. అనంతిమబ్ర హ్మయ్య ఆయాగారు " క్రొత్తులపల్లెల తయారచేయటము " గురించి ఉపన్యాసించెదరు. బ్రాధనము టి. లక్ష్మీనరాయణ టి. ఏ. గారు సభాధిపత్యము వహించ సంకీర్తించిరి.
పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమానములు.— ఈ క్రింది పోలీసు ఉద్యోగులకు టి. ఎల్. మూర్. టి. వి. ఇ. వి. టి. ఎస్., గారు బహుమానముల నొసగిరి. జాగ్రూకత లో కనిపెట్టి ఒక మోసకారుల గుంపును పట్టుకొనినందులకు యత్యుజలల్లా పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఆర్. కృష్ణారావుగారిని; ఒకానొక పాత్యకేసులో బాగా పనిచేసినందుకు కృష్ణలల్లా పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఎస్. వెంకటరామయ్యగారికిని బహు మతు లివ్వబడినది.
ఒక మరణము.—7-8-15 తేదీ రాత్రి వార్తికటపు ను వెరుమాల్లు మొదలి వీధిలో జయయన 20 యేండ్లు ఈమగఁ జేకాంగన దీపమునుట్టించి నిప్పుపల్ల క్రిందపార వేయగా ఆది ప్రమాదవశమున గుడ్డలలో పడిన గుడ్డలలోపడినట్లు ఆమె తెలిసికొనలేదు. కొంతసేపటికి కట్టుకొనిన గుడ్డలన్నియు అంటుకొని జేమానుకాలింది. ఆరాత్రియే ఆమెను ఆమెపత్రి కి తీసికొనిపోయిరికాని ప్రయోజనము లేకుండెను. నిన్న ఉదయమున ఆమెపత్రియందు ఆమె మృతికొందెను.
పొరుగువాక్కుము హిందూస్త్రీల లక్ష్మీ విలాససభ — 10వ తేదీ శుక్రవారము 8 గంటలకు పొరవవాక్కుము గంగాధరేశ్వరుని సుడిపిడి 10/2 నెంబుల బంగళాలో వైభవ ప్రథమసమావేశము జరుగును. (విజయ నగరము సరస్వతీ విసోదినీ సమాజ నిర్వాహకులగు) శ్రీమతి ఓ. గంటి ఆదిత్యమ్మగారు ఆగ్రాసము వహించి ఉపన్యా సించురు. మరికొందరు స్త్రీలు ఉపన్యాసించెదరు. మహిళాసా భాగ్యమును శ్రీమతి ఎం. లక్ష్మమ్మ గారు మాంకధచెప్పెదరు.
ఒకవరణము.—ఆవనిగడ్డగూడెను క్రిష్టియను ఫాదర్ గారిక మాలపంతులలో, అక్కడకు నామగమైళ్ల మారమునాడున్న దుర్గుణ శివేశ్వరదేవాలయముల దగ్గరకురవ్వక సంకల్పమున మూటామూటవచ్చి జ్వోత్సవముగలిగివుత్సవము చేసెను. ప్రతేకించి-కొంతసేపటికియటకురచ్చిరియను తిలగాపల్లె వెళ్లెను పోనైచార్జి ఇచ్చుటకు ప్రయత్నించుచుండగా, రెండుమూలకు దండల రూసాయలవరకు ఇచ్చెదమనియచ్చానీ ఇచ్చుటవద్దు. నా వారుచెప్పుచున్నారని ఒకనిలేఖకు డిజిటలవల్లెగలో వ్రాసిన విషయము కేరలం. అబద్ధము అనఁగడ్డగూడి కేడి యుల బాపిస్తుమిషను అధికారులకు రికరెండు కే. టి. మె. క్లౌనింగ్ లిప్పిలిటి హెచ్ గారు మాపేర వ్రాయుచున్నాను. వారు లేకే వాలయమునకు వెళ్లేదు. జమలను తెదరించలేదు. చార్జి ఇచ్చు వారికి సామ్య చెల్లించెదమని చెప్పలేదని వారు తెలియ జేయచున్నార.

వార్తాముఖ్యములు

హిందూ శత్రుత్వ కనాటు. - సోమవారమునాడు తిహారు లండనునగరమున బట్టాదా చేయబడినది.

ఇండియా టపాలు - ఇంగ్లాండునకు చేరిన మెయిలు టపాలు మార్చి 6 వ తేదీన పంపివెట్టబడినది.

ముల్తాను ఆను మెయిలు స్తీయ. - గతనెల 25 వ తేదీ తపాలకు గొంపోవుచుండిన ముల్తానాక ఆదివారము నూ యెబ్బకాలునకు వాటిగది.

లాహోరు కుట్ర కేసు. - ఈనెల 8వ తేదీన మరల విచారణ జరిగినది. బాబ్తరు నువందలాది పూరీ గారు కొంత మంది ముద్దాయిల పక్షమున వాదించిరి.

లాహోరు రాజు గారు. - పంజాబులో, ఆర్యసమాజమునకు వాయువ్యదగు, లాహోరు రాజు గారు అలహాబాదు నకు వెళ్లి, ఆచార్యుల సేవకడ శిష్యులనులించి మొన్నటివరకున మరల పంజాబునకు వెళ్లిరి.

వైద్యుల సంఘము. - తాలూకా బెండ్రూడి గ్రామమున పది పదిమూల కుటుంబముల పిల్లల 8000 లకు, విక్రయించి మూడు 60 పదిమూల కుటుంబముల బాలలకి వివాహము చేయ నిశ్చయించినట్లు దేశమాతపాపియ్యచున్నది. కాలముగడచి కొలది కథనముల వేలమునాట ధన హెచ్చగు చున్నది.

విద్యార్థుల సంఘము. - రాజును హేంద్ర వరములలో గవర్నరు మెంటు హైయరు ఎలిమెంటరీ ట్రైనింగును స్కూలు లో బోధనాభ్యసనము కెందుచున్న విద్యార్థుల సంఘము యొక్క వార్షిక కార్యక్రమము 4వ తేదీ శనివారమునాడు సాయం కాలము గంటలెక్కువ పంతులవారి యాజమాన్యము కింద జరిగినది.

మొసూరు రెసిడెంటు. - మొసూరులో రెసిడెంటు గారు మార్చి 2వ తేదీన విద్యుత్తును యొక్కి తెప్పింప కర్మమునకు హాజరై కె.సి.వి.ఇ. సి. ఎస్. ఐ గారు 1-4-1916 వ తేదీనండి కింది విడివిట్టెట్టుచున్నారు. ప్రస్తుతము నెలపుమీదనున్న హెచ్. ఐ. కాచ్. సి. ఎస్. ఇ. సి. వి. ఇ. గారు నెలపునండి రాగానే ఆదరణి స్వీకరించెదరు.

గంధీ గారి ఉపవాసము. - నువ్వూరులో నొక పెద్ద గుర్ర జరిగినది. హిందువులు తేవునకు భజనములు కన్న శిక్షము గా నిరవలనను, మూలీలకును, శ్రుభవ్యోగ్యులకును భయపడుచున్నట్లులే నీరెడు సందర్భములలోను హిందూ దేశమున పంచాంగముచేసినందుకు ఫలితముగా గ్రహించిరిని ఈభయముని నిడవిట్టెట్టుకరకును హేంద్రపుట స్వరాజ్యము నకు తగియుండగని గంధీ గారావధిలో చెప్పిరి.

జననాగ ఎగుమతిపన్ను. - మార్చి 1వ తేదీలో గా నాడు నియమము ప్రకారమున వ్యాపారములు ఆఖరాన నామాల ప్రకారము గారకు ఎగుమతిచేయుటయందు ఎగుమతి పన్నుల నియమకర్తలెడల ఇండియా దొరతనమునాడు తర్రపుల చేసినట్లు తెలియించినది. ఈ కంట్రాక్టు మున్నగు నిర్ణయమును నాకుకర్తయు కలెక్టరుకు నాఖలు చేయవలయును. కలెక్టరు నాని సజీలింది పన్నుల గొట్టిచేయవలను.

కీర్తి మూరాలకు ఆమెకొ తెప్పిస్తుంది. ఓలెను ఆను దొరసాని "తెవు" వ్యాపారము ప్రోత్సహించి సందర్శనము నకు యా 18,750 లకు సంపాదించుచున్నది. ఈమెకు 22 ఏండ్లుమాత్రమే వయస్సు. ఈమె నిమిషమునకు 189 మాంటలను "తెవు" చేయవలను! ఆరేతి నామె ఒకమాడు ఒకగంట కువైగా "తెవు" చేయవలను. ఈమెకు "తెవురైటగు స్పీడు ఛాంపియను" అని బిరుదులుగలదు.

కె. హరిహర భట్టు గారు. - వీరుకొంతకాలము కొచ్చిన సంపాదనమును సము అసిస్టెంటు సర్జను గానుండిరి. వీరు కొలది కాలము క్రిందటనే ఆంగ్ల దేశమున రాయల కళాశాలలో కృతార్థులై యుండిరి వీరికిండియా వైద్యశాలలో పనిసరి యుండియాను బదిలీచేసిరి. ఈ యాద్యోగ ముఖ్యముగాను పూర్వము వీరు క్రిటన ఆనుపటిలో ఇండియానై నిటల సంకతుల సరయుచుండెడినారు. ఈనెల 27 తేదీన వీరు బొంబాయికి వచ్చుటలు తెలియచున్నది.

వైద్యభివర్ధన సంఘము. - సికింద్రాబాదులోని వైద్య భివర్ధన సంఘమువారు బాగాను బహుమందిరి ధర్మవర్తము వంటి 4వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఉత్సవ వీరస్వగతి ఆగ్రాసవాధిపత్యము కింద ఒకసభ జేసిరి. బహు వీరస్వగతి కామదహనమును గూర్చియు బహుమూర్తిగారు మాతృపితృభక్తిగూర్చియును వ్యాసములను జదివిరి. రాని కంటి హనుమయ్యగారును తోడుపునూరి సావయ్యగారును శ్రీ విద్యునగూర్చియు సుప్రసంగించిరి. ఆగ్రాసవాధిపతుల యాజమాన్యమునో సభనుగిసినది.

టెన్నిను పంపెము. - పశ్చిమ హిందూస్థాన సంఘము వారి టెన్నిను ఆట నిన్న బొంబాయిలో జరిగినది. నిన్నను రెండు "గేములు" ఆడిరి. మొదటి గేములో బంగాళమునకు డి వచ్చిన పిడుట్టు అను జనవీయును, పశ్చిమ హిందూస్థాన మున ప్రసిద్ధి కెందిన ఇంగ్లాండు అను పంపెముగారిని గెలచెను. రెండవ "గేము"లో మైసూరు, రంగారావుగారు సిమ్లానుండి వచ్చిన గినుగారితో వాడిరి. ఆట బహు చురుకైనదగుగా నుండెను. ఆట పూర్తికాలేదు. ఈ దినమున నీ యాట మరల వాడబడును.

కల్లుపంకజము హైస్కూలు సంఘము. - ఈ త్రైత ఆర్కాటు జిల్లాలోని కల్లుపంకజ పాఠశాల విద్యార్థులు కొందరు ఒక సంఘముగాజేరిరి. చుట్టుప్రక్కలనుండు గ్రామములలో రాత్రిపాఠశాలలనువెట్టి జనులకు విద్యయును పుటయే వీరి మఖ్యోద్దేశము. వీరు కల్లుపంకజములో నొకరాత్రి పాఠశాలను స్థాపించియున్నారు. ఆ పాఠశాలను వాచిన తిన్నతోగొళ్ళు లిటులపొయ్యుచున్నారు. "పంజా పాఠశాలకు బోలెని సేదకట్టుకు విద్యకట్టుకు వీరుచేయుచున్న పని కొనియాడబడ దగియున్నది. ఈ పాఠశాల నన్ని విధముల చేతను ప్రోత్సహింపవలయును. ఈ సంఘాభ్యుదయము, సంఘసభ్యులను కల్గవీయులగుచున్నారు.

అమృతసరము పండితుల కంపెనీ. - దోయాబాంకి కంపెనీవారు ప్రస్తుతము 11 నాలాలోనుండుటచేత అమృతసరము పండితుల కంపెనీవారు తమకుబాకీమున్న రెండులక్షల రూపాయల కరణును కెంటునే యిప్పించగలములకును, అటుల చేయవచ్చు యెడల ఆకంపెనీ దివాలాపెట్టునట్లు, నిర్బంధము చేయవలయులకును ఫిఫ్ట్లోలోగా వాచాతెచ్చిరి. పండితుల కంపెనీవారు తాము బాకీమున్న రెండులక్షల రూపాయలను బాంకివారికి పూర్తిగా చెల్లించిరి. అందుకలన దోయాబాంకి కంపెనీవారు తమకుంకు వాడలకు మొదటిమాడుపంచి వెట్టిన మూడేకాలవంకు సొమ్ముగాక ఎక్కువ మొత్తమును మరల చెల్లింప గలిగిరి.

బొంబాయి ముత్యాల వర్తకము. - క్రొత్త యాట్ల ప్రకారము పన్నులను చేయుటచే ముత్యాల వర్తకము చెడిపోవుచున్నదని కొందరు భవపడిరి. అట్టి భయ మనవరము లేదు. సారా సీక నలసంది ద్వారా ఇండియా దేశమునకు వచ్చిన ముత్యములని యజువు చేయబడిన యెడల వానికి దినుమతి పన్ను యియ్యబడిన యెడల ఆ ముత్యములను తిరుగ ఎగుమతి చేయునపుడు పన్ను గొంత ముజరా యియ్యబడును. ఇట్లు యజువుచేయుట చాలకష్టమునుసంజేహము కలదు. దొరతనము వారిని ఇమై ఆశించియును. క్రొత్త పన్నువలన ఇండియాలో ముత్యాల వర్తకము నశించుచుండెనని దొరతనము వారికి నొచ్చియును వారేపన్నును పూర్తిగా గాని కొంతగాని కొట్టిచేయవలసిని పో విల్లియును మేయరుగా రనిరి.

ఈనడుమ రాజును హేంద్ర వరములో ఆనంద మేజస్టీ టు మోచర్ల నుండరామయ్య పంతులుగారు కాలవకేయిన తృతాన భూమి కొక శరణును వెంబడించి వెళ్లుట తటస్థించి నది దేశమాత పాపియ్యచున్నది. అచ్చట దహన సంస్కారము నిమిత్తము కావనీస కట్టెలమ్మవాడు తపస్సరాళ్లు నువ యోగించి తూమచున్నట్లు కవివెట్టి నుండరామయ్యపంతులు గారు యిటీను వారికికబురంపి రాళ్లను, ఆముద్దాయినియూపి చట్టము ప్రకారము వానియొడ చర్యనడపింప కుసినదని కొరియుండెను. దానివిషయము యాపొలినుయొద్దగి తగింపకల్గిద్ద పుచ్చుకొనకట్టును, అందుమీద వాచిషయమై దర్శాపురేయి కుసినదని పోలిను ఇక నెట్లరుగారికి నుండరామయ్య పంతులుగారు చెప్పినట్లును తెలిసినది. ఈవిషయము గట్టిగా విచారింపి, నిజమును గనివెట్టి నూకరింపెండెంటు గారు క్రమమైన చర్యను జరుపుదురని నమ్ముచున్నాము.

లాహోరు నీండ్ ఇనుపవారి. - నిన్నటి దినమున (7-3-16) డైరెక్టరు నూనేకేమో. గతనెల 29-తేది లోపున చందాములకమున 24 లక్షల మూలధనును గూర్చబడినది. ఇంకను ధనమిత్తుమని దరఖాస్తులు కచ్చుచున్నది. ఆగత్యమైన చో అవాయాభముగ ముయొక అర్ధకోటిరూపాయలు చేర్చవచ్చును. ఏకరేణిసంఖ్యల వాటాలకొరకు దరఖాస్తుచేసిన ముగ్గురు వాటికంటె తక్కువసంఖ్యల వాటాల సంగీకరింతుమని తెలియపరచిరి. పదివారాలుగాని అంతకంటె అధికముగా గాని కోరునట్టి ఇతరులకు నూటికి 80 వంతుల చొప్పున వాటాలనుగనును. పదికంటె తక్కువవాటాలకొరకు దరఖాస్తు చేసినవారికి వంతులొనగునది తేదని డైరెక్టరు ఏర్పాటుచేసిరి. మూలధనములోని పంజాబు యూరోపియనుల నుండియు, 1/4 పాటిలనుండియు 1/4 వంతునకు కొంతతక్కువగా హిందువుల నుండియు, మిగిలినవైకము గొవానులు, మహమ్మదీయుల నుండియు జనుకాబడినదని సభలో తెలియజేయబడినది.

పంజాబ్ ప్రవరకవాల కాసనసభ. - కాసనసభలో సభ్యులగుటకై యిచ్చట ననేకమంది పర్యయత్తుములు చేయుచున్నార. లక్ష్మీ పురపాలక సంఘములచేతను, జిల్లాబోర్డు సంఘములచేతను పండిత గోకర్ణరాధ మిత్రాగారు కాసనసభ్యులుగా నియోజింపబడిరి. హైబాబాదు డివిజనుకు వాకూరు మహదేవీంకుగారును, బాబేరు బాలక రాముగారును, బాబేరు లాడిలి ప్రసాదుగారును, బురరాంపురము మహాగజుగారును, నియమితులైరి. ఆలహాబాదు డివిజనుకు రాజా రఘుప్రసాద సింగుగారును, సి. కే. చిత్రామణిగారును, పండిత కండను లాల్ శ్రీవారిగారును నియమింపబడిరి. మహమ్మదీయసభ్యుని నియోజకసందర్భమున వాబు అబ్దులుమజిదుగారును అబ్దుల్ రయోపు గారునుగూడ నియోజింంగోరినెలచిరి. బ్రిటిషు ఇండియా సంఘమువారికరవునందుపూను రాజా గారు సభ్యులుగా నెన్నబడిరి. వీరికి 117 ఓట్లును బాకూరు నూజు బాకాసింగు గారికి 112 ఓట్లును వచ్చినవి.

చెన్నపురిలో చతుర్విధ వ్యాధి. - ఈనెల 4వ తేదీనో నంతమగువారమును చెన్నపురిలో చతుర్విధము సోకినవారును చతుర్విధమునలన ముచించినవారును. డివిజను నెంబరు 1. సోకినవారు 1. మృతికొందినవారు 1. డి. నెం. 2. సో. 6. మృతి 2. డి. నెం. 3. సో. 1. మృతి. 0. డి. నెం. 5. సో. 3. మృతి 8. డి. నెం. 6. సో. 8. మృతి. 1. డి. నెం. 7. సో. 5. మృతి. 2. డి. నెం. 8. సో. 1. మృతి 0. డి. నెం. 9. సో. 2. మృతి 0. డి. నెం. 11. సో. 3. మృతి. 0. డి. నెం. 12. సో. 3. మృతి. 2. డి. నెం. 13. సో. 5. మృతి 2. డి. నెం. 14. సో. 2. మృతి. 0. డి. నెం. 15. సో. 9. మృతి. 1. డి. నెం. 16. సో. 8. మృతి. 0. డి. నెం. 17. సో. 6. మృతి. 3. డి. నెం. 18. సో. 10. మృతి. 4. డి. నెం. 19. సో. 11. మృతి. 8. క్రిష్టికేసులో వ్యాధి చాలా ప్రబలముగా నున్నది.

ప్రకటన

నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరుతాలూకా పొన్నలూరు కాపురస్తుడు చిలిశెట్టి వెంకటసుబ్బయ్యగారి పోయినందున అతనికి చెందవలసిన కొన్ని భూలు వసూలు చేసికొనుటకును సగరు వెంకయ్యకు సొర్యయును ముఖ్యవారసును అయిన కళకమ్మతనకు వారసునర్హి కేలు యిప్పించవలసినదిగా కోరనిగిరి డి||ము||కోర్టు ఫయల్ వారిజనల్ పిటిషన్ నెం 1/16 వారసు సర్టిఫికేటుమోషన్ దాఖలు సినందుకు 28-3-16 తేదికి వాయిదా వేసియున్నారు. కనుక యిందుకు యెవరిగాని యేమయి; ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు సదరు వాయిదాకోరి గిరి డి||ము|| కోర్టులో వగలు 10 ఘంటలకు తెలియజేసికో గలందులకు ఇందువలన తెలియచుడమైనది.

7-3-16 కనిగిరి } J. Adityanayya, పిటిషనరీ ప్రొక్లెడరు.

క స్తూ రి

విషజ్వర లకు, కలరాకు, సందిక, బాలెంతకు రోగములకు, వాతములకు చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టి కస్తూరి యుపయోగ మైనమం దని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమునకన్న ప్రియ మగుటచేతను, నవనర సమయములందు దొరకుట దు స్తరము. మా డిపోయందలి కస్తూరి యం దితరపదార్థము లేవియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కి విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన విషయము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితికస్తూ రిని గొని మోసిపోరు. తులం 1-కి రూ 30-0-0 అన్యతాంజనండిపో, 7, తంబు తెట్టివీధి, నుదరాను

వాతావరణ స్థితి

1916 సం॥ మార్చి నెల 9-వ తేది.

ప్రదేశములు.	తేది, ఉదయమున ఉన్న ఉష్ణమును వాయుమండలమున ఉన్న ఉష్ణమును అధికతమైన ఉష్ణమును	కడలి-24గంటలలో, ఉష్ణగ్రాత			వర్ష పాతము.	
		అధిక	తక్కు	తేడా	మి.మీ.	ఇం.చి.
గోపాలపురము	29.878	86.969.0	...	61.61	44.43	
పాల్వేరు	29.902	89.870.6	...	52.71	36.93	
కాకినాడ	29.903	89.268.6	...	46.20	88.57	
బందరు	29.907	89.767.4	...	61.04	39.84	
గుంటూరు	...	96.370.2	...	38.14	33.16	
నెల్లూరు	29.888	92.669.9	...	51.88	84.88	
మద్రాసు	29.892	90.465.9	...	46.50	49.29	
కడపూరు	29.895	86.867.6	...	32.11	50.79	
నాగపట్టణము	29.894	83.669.9	...	37.46	53.21	
కొలంబా	29.861	89.273.9	0.83	87.30	82.26	
తిరునంతలపురము	29.868	88.877.5	...	82.88	61.82	
కొచ్చిక	29.861	89.877.9	...	122.07	111.99	
కల్లికోట	29.868	89.275.7	...	121.09	116.66	
మంగళూరు	29.864	89.075.1	...	106.62	126.99	
బొంబాయి	29.848	84.474.0	...	75.78	71.86	
పైదరాబాదు	29.834	98.568.7	...	52.21	83.98	
అనంతపురము	...	91.066.3	...	29.09	20.35	
బళ్లారి	29.857	99.170.1	...	32.98	19.86	
కర్నూలు	29.905	97.868.8	...	28.05	26.69	
కడప	29.878	99.271.0	...	28.97	31.59	
తెలంగాణ	29.870	91.163.8	...	35.11	35.10	
కొడెకనాట	22.777	71.046.7	...	47.98	59.65	
ఉదకమండలము	28.008	62.341.8	...	64.03	55.40	
కోయంబతూరు	29.915	95.364.8	...	22.98	21.72	
తెలూరు	29.878	94.962.0	...	40.77	45.28	
శేలము	29.896	99.467.0	...	43.10	39.69	
తిరుచనాపల్లి	29.915	98.169.7	...	35.18	32.49	
పుదుచ్చోటి	29.917	16.069.9	...	35.45	33.34	
మధుర	29.882	93.7	...	40.06	33.87	
తిరునల్వేలి	27.42	26.82	

సర్వత్ర వాతావరణము కొద్దిగ మార్చినది. వాయు భారము సర్వముగా, దక్కనులలో నధికముగను, సింహళములో తక్కువగనున్నది. రాజధాని ఉత్తరభాగమున వడి యెక్కువగను, దక్షిణమున తక్కువగను కలదు. రాత్రికి వడి మి మలబారు మామూలుగా యెక్కువగను తదితర ప్రదేశములందు తక్కువగనున్నది కర్నాటకములందు పగటి వడి 1,2 డిగ్రీలు ఎక్కువ ఇతరచోట్ల మామూలుగానే తక్కువగనో యున్నది. కొలంబోలో ఉరమిలతో వర్షించినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణకాన్త్రజ్ఞుడు.

ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము-హిందూ దేశము.

(సిక్కిలో గారు.)

(నువ్వాసు మొమునపత్రికనుండి పత్రికానువదితో దీనిని ముద్రించుచున్నాము-సంపాదకము.)

యధ్యక్షుల కలక మాన్యు లెన్నియో కలదును. వారిలో ఆంగ్ల సామ్రాజ్య పాలనా విధానమును పునర్నిర్మాణము చేయుటాటిగా నుండవలయునని సర్వత్ర యంగీకృతమైనది. ప్రస్తుత పాలనా విధానపు స్థితిగతులు వ్యర్థములు గా నున్నవి. ఇట్లెంతో కాలము జరిగజాలవు. మొదట, తత్పన్నాహము లును రాజ్యతంత్రమును నడుపుటయు, అంతర్జాతీయ యర్థక సంబంధమును సామ్రాజ్య మంతయు, ఒక కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నిర్వహించవలయును. ఇందు కేవలము ఆంగ్ల ప్రభుత్వ ప్రతినిధులే గాక, అధినితేశముల ప్రతినిధులు కూడ నుండవలయును. అధినితేశములకెట్టి యధికారముండవలయును నను భావము ఆయాదేశముల రాజనీతిజ్ఞులలో పులియును నొక్క చెప్పుచుండుటకలన, మూలముల వ్యాపించుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు, కనడా, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముల వారిందును కంగీకరించిరి. తమ సంవత్సరముల (కొందరు జరిగిన సంవత్సరముల) కలక మాన్యు లు తిరిగి జరుగనియ్యవని, కనడా మాన్యు మంత్రీ సర్ రాబర్టు బోర్డను గారు చెప్పిరి. ఆ దేశముల ప్రతినిధులే, యధ్యక్షులు (చారంబించువలన ఆంధ్రముల కలిగిన బాధ్యతలను తాము వహించి త్యాగము చేయవలసి వచ్చినదని, వారి యభిప్రాయము. అధినితేశముల ప్రజలు తమకు ప్రత్యక్షముగ బాధ్యత కాని, మంత్రీవర్గముచేతులలో తమదేశపు సుఖి చెడ్డలకు సంబంధించిన కృతకారముల నుంచుట కిష్టపడదు. సామ్రాజ్య వ్యవహారములను, గ్రేటు బ్రిటన్, విగ్లాండు వ్యవహారములకు నే విధమున సంబంధ ముండకూడదని వారు కోరుచున్నారు. యధానంతరమో, అంతకు ముందో ఈ సంబంధమున కేవల సామ్రాజ్యములను చేయుననియును.

ఈ యేర్పాటులలో నుభయమైనది ప్రధాన కార్య నిర్వాహక సభాసాసితము. కామన్సువధ యేర్పాటుచేసిన మంత్రీవర్గమువారు ప్రస్తుతము విదేశవ్యవహారములను జూచుచున్నారు. ఇక అంతర్జాతీయ వ్యవహారములలో అధినితేశముల పక్షమునను ఇతరుల పక్షమునను సంబంధించిన విషయములను, ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు చూచుచున్నారు. తమ విదేశ వ్యవహారము లితిరులచేతులలో నున్నందున, వీరకులు కూడ సేనను, అధినితేశ కలవాడు తమ యాదచ్చక్రి ధారణానువహించుచును. త్యాగము చేయవలసియుండును. సామ్రాజ్యములనుంచవలసివీటి వచ్చును. యధ్యక్షులయమునకు సంబంధించి యధికారములు విదేశవ్యవహారముల యెందుడయందనలేను. నాకా దేశము, దానిసంబంధించిన ప్రయత్నములకుడ వారి చేతుల ముందే యుండవలయును. ఈవిషయములు అల్పముగా గావు సామ్రాజ్యమునకంతయు సంబంధించినవి కావున సామ్రాజ్యాధికారము అందరు సుంచి చెడ్డలను నిర్ణయించవలసి యుండును. సామ్రాజ్యమునంతకు ప్రత్యేక మొకమంత్రివర్గముండవలయును. సామ్రాజ్యవ్యవహారము లన్నిటిని జూచుచుంట్రి యొక గుండును. అట్లే సామ్రాజ్యరక్షణకు ఒక రుండును. వారు సామ్రాజ్య భాగములలోని సేనలు, మురుపానగి మున, ను వ్యవహారములను చూచెదరు. నాకొదశముభ్యాధికారి ఆంగ్లేయులమంత్రీవర్గము నుండందక సామ్రాజ్యమంత్రీవర్గమునకును సభ్యుడుగనుండును. విదేశవ్యవహార కార్యదర్శియనట్లే యధికారమునందుండును. వీరందరుగాక, సామ్రాజ్యకోశ వ్యవహారములను జూచుట కొక కోశాంగమంత్రియుండవలయును. వీరు కోశవ్యవస్థకు సంబంధించిన సుంతి చెడ్డలను గనునించుదురు. అన్ని దేశములకు నాకొదశము మున్ను నేనాభ్యులులకు సంబంధించిన ఉచ్చుడి విషయములను చూచెదరు. స్వతరాలవాధికారములేని దేశముల వ్యవహారములను జూచుచుంట్రి కీ సభయందు సంబంధ ముండవలయును. హిందూదేశ వ్యవహారకార్యదర్శియు, కాల నిలకార్యదర్శియు, సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన ఉచ్చోగులే గనుక సామ్రాజ్య మంత్రీవర్గమునందు నుండవలయును. బ్రిటిషు అటర్ని జనరలు, ఆంగ్లేయ విద్యాంగ మంత్రి, వర్తక సంఘముల అధ్యక్షులందును పరిపాలక సంఘము వీరేల యుండవలయును. ఇట్టి సంఘము లోనై వారిద్దరునుండుటకు కారణమాలేదు. ఈ అధికార విభజనమున

చాల కాలమునుండి కోరబడి నున్నది. ఇదిగవకు నెడచెవిని పెట్టిన ప్రస్తుత సమ్రాజ్యములో భిన్నభావము నహించుచున్న ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్య మత్యవధిగముగ కోరుచున్న నీ యధికార విభజనమును గురించి ముందుకును పోవలెను. అందరు సామ్రాజ్య మంత్రీవర్గ ముండవలయునని మూలముతముల విషయము నంగీకరించుచున్నారు. దీనిని త్వరలోనే ఆచరణ మునకు తీసికొని రావలయును. (చారంబించునందు కనకలసిన యేర్పాటు లివరకే జరిగివి. సామ్రాజ్య రక్షణసంఘమునకు అధి రాజ్యముల మంత్రుల నివసరకే సభ్యులనుగ నియమించిరి. గత డిసెంబరులో కనడా మంత్రి మంత్రీవర్గపు సభయ ఆహ్వానించిరి. నుండు కాలనిల మంత్రులను మంత్రీవర్గములో మంత్రులకుగ నియమించుచునో సామ్రాజ్యకార్య నిర్వాహక సంఘమునకు సామ్రాజ్యరక్షణసంఘము ప్రధానభాగమునందుండుట దానిని పునర్నిర్మాణముచేయుచునో విచారణయోగ్యము. ఎట్లుచేసినను అట్టియాన్ను కార్యకర్తలుగాత్రీ నుండును. కాలనిలమున సామ్రాజ్యమంత్రీ వర్గము యేర్పాటు కావలెను. ఇట్టి సంగతి సంబంధములను బట్టిమాడగా త్వరలోనే జరిగవచ్చును.

భారతీయ సామ్రాజ్యము. నవీన మంత్రీవర్గ మెట్లగునో వాదించునను సమస్య కచ్చివచ్చునుకన్తము. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యపాలనా తిరువ్యవహారము లను విచారించుచునై కెట్టికావలెను గలిగి యుండునో తమదేశములనుండి యొకరిద్దరు ప్రతినిధులు మార్చిమే యిట్టిసంఘమున నుండుటకు వివిధరాష్ట్రపాలకు భాష్యమునా? గాజకంత్ ప్రతినిధియములను గురించి తమదేశ ప్రతినిధులనుండియు సంఘమునీలో దమదేశమునకు కెట్టి ప్రతినిధులును చేయునధికారము తమదందకునుండును. సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహకసభ వాలదు. సామ్రాజ్యరాజ కర్మము నుండుటియొక ప్రధాన సంఘముగా నుండవలయును. సామ్రాజ్యవ్యవహారమున తీవ్రత వామోదించెదబడినది. స్వతరాలపాలనగల వివిధరాష్ట్రములవారును దీనికి సంపూర్ణకన్తునిచ్చిరి. ఇట్టి సంఘము విషయమై న్యూజిలాండు మంత్రులగు సర్ జోసెఫ్ వాడ్ల సామ్రాజ్యసమావేశమున ప్రసంగించిరి. అధినితేశ కార్యసభాధి సంఘములకు ప్రతినిధులకు బంధవలయుననియు, వారు సామ్రాజ్యసంఘమునందు వివిధరాజ తంత్రములనున్నా నుభయ మంత్రులతో ముచ్చటించవలయుననియు చెప్పిరి.

ప్రస్తుతము వివిధరాష్ట్రముల ప్రతినిధులకు భరతవక్షము పూర్తినిచ్చుచుండు సామ్రాజ్యసంఘమును గొంచెమువృద్ధి చేసిన యెడల అది మన మున్నో సంఘములకు వలదు. రాష్ట్రరాజ వాధికారులే ప్రతినిధుల మున్నో సంఘముచేసి యాసంఘమున బలమ తీయుచేయవచ్చును. అంతగా ప్రతినిధిసభివలనం దో ప్రతినిధుల సమావేశములను మునుపటి కాలవభాసభ్యులే ప్రజా ప్రతినిధులకుటచే సామ్రాజ్య సంఘమువారును ప్రజా ప్రతినిధులకుటచే భారతవక్షమును ఆ ప్రతినిధులకు రాజప్రతినిధిగాని కానరావచ్చును. మున్నో సంఘములనుండి ఈ ప్రతినిధులందఱును సంఘమునందు సాక లాడవలెను. ప్రజా ప్రతినిధులకు. కోశాంగమంత్రి ఆనువ్యయంత్రీయు వారియొడుకులచెట్టి. చాలిలో గలవియోచించి వివిధరాష్ట్రముల భరతమునండి సామ్రాజ్య సభియునిగ త్వరలోనే మొత్తములను విధారణము చేయును. సామ్రాజ్యప్రతినిధులనున్నా విషయములను సహధానములనుగుటకు వారి కధికారము కలదు. అన్ని మారలనుగూర్చి చచ్చించి వారి యభిప్రాయములకు బట్టికము గాక బంధగలదు.

ప్రస్తుత స్థితిలతోఁ దృప్తికొని విట్టిషు సామ్రాజ్యమున స్వతరాలపాలనము గల స్వతంత్ర రాష్ట్రముల నెప్పటికి తిరిగి యుండని యర్థక మును వారు దీనికి సంపూర్ణ సమ్మతి నీయగలరు సామ్రాజ్య రాజకంత్ము ప్రస్తుతమున్నట్లే సంక్రతికరణమునకును, సమ్మతియిచ్చునదే యుండును. ప్రధానకార్య నిర్వాహక సభగా సామ్రాజ్య సంఘముగాని స్వతరాలపాలనాదేశముల సామ్రాజ్యతంత్రములలో నెట్టి జోక్యమును నలుగఁజేసికొనరావలెను. ఆదేశముల దొరతనమువారి సమ్మతిలేక తాత్కాలికముగా ప్రత్యేక సభామును నాని నాకాదేశసభాములనుగాని సంఘములను చేయగలము. నాకాదేశసభాములు బ్రిటుకు కనేడియను సెనేటుకారంగీకరించవచ్చువును సామ్రాజ్యపాలనల స్థితి యెట్లుండెనో యుత్తమునల్లుండును. కనేడియనులు బ్రిటుకు ప్రోసిజేసెనందున నాకాదేశాధికారులు ఈ లోటును బ్రిటిషు పన్నులనుండి వారిలకు భరతీసేసిరి. సమావేశ పద్ధతివలన ఇట్టి అన్యాయము గలుగవచ్చును. అయిన సమావేశములన ఘర్షణ తగ్గున నభిప్రాయము కలదు. రాజతంత్రము మొదలగు వాని విషయమై చర్చలును తీర్మానములు నుండుటచే సర్వసమ్మతి చేకూరును. (సత్యము)

బిరోపా మహా సంగ్రామము

జర్నల సంగ్రామోద్దము - కర్నలు హాసుగారి అభిప్రాయము

నా కా దళ విషయములు - బాల్కరు గారి ప్రసంగము

చర్చిలుగారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నువ్వనెంచుట.

ఇంగ్లాండు

మంచుగురియుచుండ జెల్లి నులువచ్చుట.

లండను మార్చి 7:- ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండు నందు మంచు విశేషముగ గురియుచున్నది. ఇదివరకుమంచు గురియుచున్నపుడు జెల్లి నులు కచ్చుట దుర్లభముకొనిరి. కాని ఈ సారి మంచు గురియుచుండగానే యవివచ్చినవి. బహుశా నది క్రిందిభాగమునందలి మంచు మేఘములవైచండి ప్రయాణము చేసియుండును. ఈ కారణమున పెనుకటికలెగాక యీసారి యెద్దడువచ్చినట్లెరిగినది. అది సినిమిగ జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను.

పంచదార.

లండను మార్చి 6:- మాధుర్యపులందు కమాడుచేయు పంచదారయొక్క ఖచ్చితత్వమునుటకు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. చీరుయొక్క సత్త్వమును దగ్గించుట కొప్పికొన కలెను అని సినిమిగ జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను.

సైనిక సేవ - వివాహితులు.

లండను మార్చి 7:- సేవకొనిన కానికలె త్వరలోనే వివాహితులను వైద్యమునకేదనె యజ్ఞాపించిరి. అయినను వివాహితులు సైనిక సేవ వైద్యమున కేదనె సమ్మతము. ఒక ప్రత్యేక సేవ చాలినంత నుండి అవివాహితులు గూడుదురని సేవ సమ్మతము. అని మాంచెప్రకటించి ప్రసంగింపుట జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను.

బిట్టిమవారి వర్తకము

లండను మార్చి 7:- ఫిబ్రవరి వెలలో దిగుబడులలో పా 147771 లు యెక్కువగను ఎనుపతులలో పా 10258845 లెక్కువగ నుండెను.

ఫిబ్రవరి వెలలో కాయ భాగ్యములను పండియును పా 1425517 లు విలక్షణము యెక్కువగ వచ్చెననియు యెనుతులలో దూర పా 2418890 లెక్కువగను గలది జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను.

అస్ట్రేలియా ముఖ్యమంత్రి ఇంగ్లాండునకు వచ్చుట.

లండను మార్చి 7:- అస్ట్రేలియా ముఖ్యమంత్రియగు హ్యాగ్సుగారు లివర్పూలునకువచ్చిరి. యధ్యక్షులుగూర్చి సామూహ్య దొరతనము వారిలో ముచ్చటించ వచ్చిని. రణరంగమునకేగాక కృత్యులందుగూడ విజయమునందుటకై అస్ట్రేలియావారు యాదచ్చకీ నిధారనోయుచును. జాకా వెలలోపుగ రిలక్షులనుదిగూర్చుచు యనుకొనుచున్నాను. విద్యుత్తులను దర్శించవలెనని యున్నది. అది ఆయన సుదర్శించుచువారిలో చెప్పిరి.

మ్యూజె అను యుద్ధపు టోడ

లండను మార్చి 7:- పార్లమెంటు ప్రజలసభలో బాల్కరుగారిట్లుచెప్పిరి. మ్యూజె అను కేతువుల యుద్ధపుటోడ మరకాలయోదలనే నుంచి యావలవలెనని లిగి విస్తాంతునకు తరమునుండిరాగలిగెను. మ్యూజె యను ఓడ తిరిగివచ్చినంత మాత్రమునకే జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. పతాకయుగట్టి యుత్సవముల కేసిరిని వినుట వలననే వారి సాధనకలెమితి హెచ్చుగాదని తెలియగలదు.

ఫిషరు ప్రభువుగారు.

లండను మార్చి 8:- పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ఫిషరు ప్రభువుగారు చర్చనంతయు నాలకించి జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. కరతాళకర్మము హెచ్చుగా చెగినది. చర్చిలుగారు ఫిషరుగారి విషయ మెత్తినపుడు గూడ కోలాహలము చెగినది. చర్చిలుగారు మరల సభలోనికివచ్చెదరని ఎల్లవారును తలచియుండగా ఆయన రావలెనుటయే గాక ఫిషరుగారిని మరలనాకాదళకర్మమున చేర్చవలెననెదనుటచే చాల

యాశ్చర్యము కలిగినది. ఫిషరుగారు చెప్పినకారణము అస్పష్టముగాను చర్చిలుగారిని తొలగించనందుననే ఫిషరుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. ప్రజలు తలచుచుండుటచే చర్చిలుగారిట్లు జరుపుట అశ్చర్యమును కలిగించినది. పులికల ప్రకటనలలో గూడ నీయాశ్చర్యము గోచరమైనది. చర్చిలుగారిట్లు నుడువుట యందుగల యుద్ధకర్మము కృత్యులగుటలేదు. మరలయును చర్చిలుగారిట్లు నుడువుటకలెవ కృత్యులకు వివాదముగలగుటకు గూడ సవకాళ మేర్పరుచున్నదని ప్రతికూల ప్రాసించి.

సైనికులకు జాగీరులిచ్చుట

లండను మార్చి 7:- ముద్దమునుండి తిరిగివచ్చిన సైనికులకు జాగీరులను భూముల నియమించుమున కెనడా ముఖ్యమంత్రితోడ అస్ట్రేలియా ముఖ్యమంత్రితోడను అలా వింపకున్నానని బోసరులాగారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడివిరి.

నెల్లూరు అను ఆంగ్లస్థమయలో అగ్నిప్రమాదము.

లండను మార్చి 7:- ఈనాడుకాకహానుండి లండనునగరమునకు వచ్చుచుండెను. ఓడలోనాక భాగమున నిష్పంటుకొనెననియు ప్రయాణికులను తపాలను సురక్షితముగ తిరచుజేర్చిరి మాట్లాడుండితంతి తాద్రవచ్చెను.

అయ్యధసామ్రాజ్య నిర్మాణశాలలు.

లండను మార్చి 6:- దొరతనమువారి యధికారమున నుండు గుండు సామానునకు రియాజుచేయుటకై కర్మాగారములు 218 యున్నవి. మొత్తమునాది నిట్టిది 3052 కలవు.

కర్జను ప్రభునిచేయు విరుగుట.

లండను మార్చి 7:- కర్జనుగారికి జేయుచున్న మోచేరికొమ్మ విరిగినది.

వాణిజ్యశాఖామంతుల నేర్పరచుట.

లండను మార్చి 8:- ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందలి అగ్నిదేవముల వాణిజ్యశాఖామంతుల శ్రుతినిధులను అస్పష్టము చేసిరి. వాణిజ్యశాఖామంతుల నేర్పరచుటకు గూర్చి ఆలోచించెదనని అస్పష్టముగా నుడివిరి. మిక్కిలించి దరి వాణిజ్యశాఖామంతుల మొకపక్షమునందులలో సమానేశ మగును. అట్లును ఆంగ్లదేశమునకును అధినిదేశమునకును సంబంధించిన విషయము లనుకూలముగ పరిష్కరింపబడును. జర్మను వ్యాపారమునకును అధినిదేశముల మంతులను తమకలిపియు నులను వెంటనే తెలుపుట యత్నంపరచును. యధాసంకరము వాణిజ్యనిధికి కలిగినప్పటియును చేసికొనుటకు ఆంగ్లదేశపు దొరతనమువారికోకాంతి గ్రహించును నిధులను మున్నారని అస్పష్టముచేసిరి గాద నుడివిరి.

ఆంగ్ల నాకాదళము.

బాల్కరుగారి క్రమము.

లండను మార్చి 7:- ప్రజలసభలో బాల్కరుగారు నాకాదళ విషయమును గూర్చి మాట్లాడుచు నాకాదళ కార్యముల క్లాఫించిరి. ప్రస్తుతమున నాకాదళాధికారియైత్యమున్న సంఘమువారి మాధుర్యము త్రొక్కుచుండిరి. తాము తయారు చేసిన నాకాదళము నుదాధిపత్యమును రక్షించ సుధర్మము చర్చిలుగారు నిన వాక్యములలో అసత్యమేదియులేదు. సముద్రములనుండి జర్మనుకూగిసరులను తరిమివేసిన నాకాదళసంఘము నుబాల్కరుగారు కీర్తించిరి.

నాకాదళము 40లక్షలనుండినెరిటలను పరిలక్షులగుటయును, రిలక్షులను సానుగులను మున్నగునాటి నోవోటి నుండి మరియకపోటికి గొంపోయినది. నాకాదళముల కన్న మాతనప్రమాదములు జగద్రుతములే. అట్టిసంగతిలో నీ నాక తిరిగి సానుగిని ఇంద్రప్రజలను గొనిపోవుట క్లాఫించును. అసంకరమున బాల్కరుగారు సామూహ్య రక్షణసంఘము

కార్యములను ప్రవహించిరి. నాకాదళము క్రమంపాస్కంక్రమము నుగా పోయెదగ్గు. నాకాదళము నిర్మాణము వివిధమైనది. నాకాదళమునందు దురితము కలిగినది. ఈసందర్భమున జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. నాకాదళమునకు ప్రత్యేకముగ విమానకళను యుద్ధకళను జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. విమానములనుండి దెబ్బ కలుపఁగలమునునో చెప్పబాలము. కెంతుకు బల్లిచ్చి కెంతుచున్నది. నాకాదళసంఘమునందులలో జేరంగ నుడువుట విషయము లెత్తవలెను. ఈవిషయములు గృహవనవనమున్నవి. కాని స్థలవిషయమున చాల ఇబ్బందిగ నున్నది. గత 19 మాసములలోను జరిగిన యుద్ధనాకా నిర్మాణమునకునా బెన్నును 200 లక్షలనుండి. అన్నిరకముల నాకాదళము నిర్మాణముగ నిర్మించబడినది. ఫిరంగులు యందుగలమున్నవి. చాలిరి. గూర్చి సూచన వైచిత్ర్య వశించుచున్నది. నాకాదళము కెల్లిపోలికలెవచ్చెను. అక్టోగర్మమునందును కెల్లిపోలికలెవచ్చెను. నాకాదళము పరిష్కారముచేయుటకు నాకాదళముకలెవచ్చెను. ప్రత్యేకముగా కర్మములను బాల్కరుగారు ప్రకటించి మాత్సర్యకాల్పికు సమద్రములలోబాల్కరుగారు మున్నగునాకలావరించిన కార్యముల కచ్చెద వదిలి. బాల్కరుగారు వర్తక నాకాదళమునందును మున్నందును వనరమున గర్మముల కలకలభయముల నొనరించిరి. కెల్లిపోలికలెవచ్చెను. అక్టోగర్మమునందును జెల్లిపోలికలెవచ్చెను. అన్నిరకముల నుడివిరి. నాకాదళాధికారియొక్కయు యాలోచనల గ్రహించు కార్యముల నన్నిటిని జెల్లిపోలికలెవచ్చెను. మున్నగునాకలావరించుచుండిరి. ప్రతియొక భావమును వ తే క మై న ను ఎవ్వరైనను కలిగియుండుటకు ఆ భావ మే మి యు ను లేదు. మిక్కిలించిరి ఆంగ్లనాకాదళము మూలాధారముని ప్రపంచమంతటను గుర్తించియున్నది. 1914వ సంవత్సరమున విజయవిక్టోరు యును కలబాగు 1915 సంవత్సరమున నావిక్టోరును గోల్ఫు ఛలకలెవచ్చెను. కారణమునా నేను గ్రహించబాలవన్నానని బాల్కరుగారు యజ్ఞాపించిరి.

చర్చిలుగారు యుద్ధమును.

జర్మనురాష్ట్ర నాకాదళము కీలకమునందును చలనము లేక నుడియుండును. మునుపకునొకరాదని చర్చిలుగారు నుడివిరి. జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. నాకాదళమునందును నాకానిర్మాణ కార్యకర్తలను ఆచరణలో నున్నదాముని చెప్పియుండెను. కర్మములలో కొంత కలవరముకలిగినది. నాకానిర్మాణమునకు నుదాహరించు కార్యముల సంఖ్యకు హద్దుజెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. ఫిషరుగారు నందిచ్చుటలో కర్మములకు విషయమును మొదట గమనించుట మన విధి నాకాదళ సంఘమున ఫిషరుగారు ప్రకటించుట చేర్చుటలను ఆసంఘమును వీర్యవంతును ఆ త్యాచారములను గలదిగ బాల్కరుగారు చేయవలెను. అట్లుచేయుటకున బాల్కరుగారికి గూడ తగిన సహాయ మున్నది. జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. నాకాదళమునందును.

చర్చిలుగారు యుద్ధమును. జర్మనురాష్ట్ర నాకాదళము కీలకమునందును చలనము లేక నుడియుండును. మునుపకునొకరాదని చర్చిలుగారు నుడివిరి. జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. నాకాదళమునందును నాకానిర్మాణ కార్యకర్తలను ఆచరణలో నున్నదాముని చెప్పియుండెను. కర్మములలో కొంత కలవరముకలిగినది. నాకానిర్మాణమునకు నుదాహరించు కార్యముల సంఖ్యకు హద్దుజెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. ఫిషరుగారు నందిచ్చుటలో కర్మములకు విషయమును మొదట గమనించుట మన విధి నాకాదళ సంఘమున ఫిషరుగారు ప్రకటించుట చేర్చుటలను ఆసంఘమును వీర్యవంతును ఆ త్యాచారములను గలదిగ బాల్కరుగారు చేయవలెను. అట్లుచేయుటకున బాల్కరుగారికి గూడ తగిన సహాయ మున్నది. జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. నాకాదళమునందును.

ప్రశ్న

చర్చిలుగారు యుద్ధమున పోరాటము

లండను మార్చి 7:- హోసాంబాలకొడర్మమునందును మును దక్కె యంతరప్రాంతములందు పోరాటము జరుగలేదు. అచ్చుల గతరాత్రి కేతువుల మూడుసార్లు పాంబులనువిసరుచు వైచిత్ర్యము వృధాచెయ్యెను. ఆవోటికే కేటియదము యున బా రొక నుండగని ప్రయాగించిరి. అందులను కేర్పడిన గోయి మాస్కాదీక్షమైనది. హోసాంబాలకొడర్మమునకును లూనెనెనెను మధ్య కరగోళములతోడనుకండక ఫిరంగులతోడను చురుకు పోరాటము జరిగెను. అది కేటియవారు ప్రకటించిరి.

ఫిరంగుల ప్రయోగము.

లూనెనె మార్చి 8:- సామంతులమునందు వచ్చుచుండెడి క్రమమున కేటి ది న యు న యసంప్రాప్తిగ వచ్చెను. తుపాను పట్టుకొనుట తంతిపాత్రము చెదరిపోవుట ఇందులకు హేతువై యుండును. అందెట్లున్నది. మ్యూసునకు పడమర వెళ్లికరంగులు తీరముగ ప్రయోగించబడుచున్నవి. పక్షిట్టులు కేతువుల కార్మముల అశేషకార్యములు వైచిత్ర్యము. జెల్లిజుట్టకలెవచ్చెను. మ్యూసునకును మధ్య వీర్యములనులన్నియు కృపయయ్యెను. ప్రాముఖ్యమునందు మాత్రము కేర్మముల కొంత భాగమును వ తే బ ర య కొ న గ లి గి రి. కేర్మముల హదామాంతులను ప్రాంతమున ఫిరంగులను తీరముగ ప్రయోగించి మ్యూసునకు హద్దునకు దొక యుద్ధమున దొరగలి

గిరిగాని వెంటనే ప్రతికారముచేసి వారిని వెదలగొట్టితిమి. వేదమునకు తీవ్రముగ పోరి యమితవ్యమునొంది జర్మనీయులు ఘోరముగా గాయమును బట్టిరి. ముల్కాబాదు తూర్పువంపు కత్తుగిరియందును వాల్మీకిగిరి వాల్మీకిగిరివద్దనున్న కందకములమీదను ఫిరంగులను మేము బయోగించితిమి. ఆగ్నేయమున నొక జర్మనీయు విమానమును నేలగుల్పితిమి. వైమూరుకు కిందకి గాయములు పగిలినవి వారు మాకుచెప్పిరి.

26వ వ గుట్ట.

పొరుగు - మార్చి 8:- జర్మనులు 26వ వ గుట్ట వాక్ర మించిరిని నిన్న తెలుపబడినది. ఈగుట్టపూర్వము ఆగ్నేయ మున మైదుమారులను నున్నది. జర్మనులు దోచుకొని ప్రాంత మున నేలను విస్తారముగ కట్టవరుచుకొనుటనుమాని మ్యూజు వదిలి వచ్చియున్న ప దా తు ల ను గో ల్పి త వా రం భించినది మొదలు యుద్ధస్థితి మారినది. జర్మనులకు హాకరము గనున్న ముఖ్యస్థానమును లోబరచుకొనుటయందు మాత్రమే వారు పనిచేసెదలగా లేక నేలను సమగ్రము ప్రక్కభాగములను గూడ పోరెదలగా నిర్ధారణచేయ వీలులేవనని. మ్యూజుకు వచ్చియున్న జర్మనులు తలపడుచున్న పరానువారు నిర్భయ పరులకొని సిద్ధపడియున్నార. మ్యూజువదిలి వదలవచ్చు టచే నా ప్రతిజ్ఞ జర్మనుల కనుకూలముగనున్నది. ఆవరద లనునే లోబరచుకున్ననున్న ఫోర్ముగాగియున్నది 26వ గుట్టకు పరానువారు పడలిరి. అవట పరాను వేగుభటులు మాత్రమే యుండిరి. పరానువారిపుడు మోర్తుమేయొద్ద కందకములలో ఫిరంగి కత్తువులను నిర్బంధించుచున్నారు.

ప్రతిజ్ఞ

ఈజిప్టు

ఈజిప్టులో రూపాయ నాణెములు.

కెయిరో-మార్చి 7:- తమదేశముందు రూపాయ నాణె ములు చెల్లదయ్యవని ఈజిప్టుకులూ గా రుత్తవుచేసిరి. యురల నుత్తరమువరకు ఈజిప్టు అయియున్నందున. ఒక రూపాయకి 65 మిల్లములని (నాణెములు) ధర ఏర్పాటు చేయ బడినది.

ప్రతిజ్ఞ

టర్కీ

కాన్ స్టాంటినోపొలుందు జర్మనీయులు గావించు ప్రయత్నములు

నటానికా మార్చి 7:- జర్మనీయులెరితులతో కాన్ స్టాం టినోపొలు నిండియున్నది. యింకను వారెదలెగవచ్చు చున్నారు. బల్గేరియానుండి వెర్దఫిరంగులు మందుగుండు సామాను బొగ్గు పిండి మొదలగునవి వచ్చుచున్నవి. గొయి బెన్మీదను నామిడియామీదను క్రొత్తఫిరంగులు వెర్దవి యమర్చబడెను అని రిపోర్టుచేసెను.

ప్రతిజ్ఞ

పోర్చుగలు

జర్మనీయులు పోర్చుగలునువిడచుట.

లండను-మార్చి 6:- జర్మనీయులు పోర్చుగలుచేత మును విడచుచుండిరిని మేడిమిచేతవారు దెయిలి తెలిగ్రా ఛో ప్రతిజ్ఞ తెలియవరచెను.

ప్రతిజ్ఞ

ఆల్బేనియా

వలోనామీద బడనుండుట

లండను మార్చి 7:- కొయివెన్ దురాశోపకర్షణ. త్వరలోనే వలోనామీదను రుసుకుచున్నారని వెంట్రుల్ న్యూసుపత్రికకు ఆంప్రెస్టాం నుండి వార్తవచ్చెను.

ప్రతిజ్ఞ

హాలండు

బలాండుల యోడమీద ఫిరంగుల ప్రయోగించుట.

ఆంప్రెస్టాం మార్చి 7:- బాండుగను యోడ భారత వర్షమునండి వచ్చు చుండగ మధ్యధరా సముద్రముందు హెచ్చరికచేసి ఫిరంగులను బయోగించిరి. పొగిరత్తులు కుట్రయోగించి తిన్న పదమంట్ల వెచ్చలు తగిలెను.

ప్రతిజ్ఞ

స్పెయిను

స్పెయినువారి స్త్రీమరు మునుగుట.

లండను మార్చి 7:- పొగవంతు మూలమున (పిన్ని పిన్ని) ఆంప్రెస్టాం న్యూస్పాకర్ ప్రమాదమునాటిల్లినది. విమనిమి మునులలో నొక మునిగిపోయినది. నాణెగుండలమంది సము ద్రమునాటికి. వీరిలో వెల్మండు ఉద్యోగులు, వివరములు తెలియరాలేదు.

అమెరికా

జర్మనీయుల వెట్టి.

లండను మార్చి 7:- మార్చింగు పోర్టుపత్రికకు వాషింగ్టన్ విలేజిరి యిట్లు వెల్లెను. జర్మనీయులసంధిని గోరుచున్నారనుటకు సందియము లేదు కాని వారివరకు తెచ్చున నొప్పికొనరు. జర్మనీయుల కీపిచ్చి వదలుట కింకను యుద్ధము జరుగవలెనని కర్మము పశానుగారు పెన్సిలెంటు విల్బర్ గారికి వెల్లెనని సి.వి.వి. గేజెట్టున కీ దిగువ వార్తవచ్చెను.

ప్రతిజ్ఞ

అమెరికావారి మందు సామానులు.

లండను మార్చి 8:- యుద్ధమింకను జరుగుచుండుటకు అమెరికావారు మంచిసామానుల బంపుటయే కారణమని జర్మ నీయులు నడిపిరి. ఇది యెంతవరకు సత్యమైనదియు తెలుపు టకు న్యాయాధ్యక్షుల కర్మము ప్రతిజ్ఞయొక్క యెకోపా విలేజిరు లు బ్రయత్నించుచున్నారు. అమెరికావారి పీన గుండ్రలలో నొకదానినైన యింకను బ్రయోగింపలేదని (ఫ్రెంచివారి నుండు సామాను కాఖవారనుచున్నారు. బ్రిటిషువారు పరయోగింపు చున్న గుండ్రలలో కొన్ని మాత్రమే అమెరికావారి పీనగని లాయడ్ బార్బి గారు చెప్పిరి. నూటికి 3 వంతుల బ్రిటిషువా రుపయోగింపుచున్నారు అని సి.వి.వి. గేజెట్టునకు తెలివార్త వచ్చినది.

ప్రతిజ్ఞ

కల్లులు పశానుగారు

వాషింగ్టన్ మార్చి 8:- కల్లులు పశానుగారు అమె రికానుండి యూరోపుదేశమునకువచ్చి లండను చేరు తెల్లను నగరములకు వెళ్లియుండిరి. వీ రిప్పుడు మరల అమెరికాకు వెళ్లిరి. “జర్మనులు విచ్చియున్నారలను గలిగియున్నందున వ్యక్తులకు సంధి కవకాశము లేదని నేకు తెలిసికొంటిని. వారు సంధిని గోరెదరుగాని వారివరకుల సెవ్వరు సంగీకరింపవలరు గాన వారివిచ్చివదలుటకు వారి నేలకను సచ్చుచుటకు లేక వేరు సాధనము లేదని కల్లులు పశానుగారు చెప్పిరిని మార్చింగు పోర్టుపత్రికకు వాషింగ్టన్ నుండి మార్చింగు గారు వ్రాసిరి.

ప్రతిజ్ఞ

మరియొక తీర్మానమును ప్రోసి చేయుట.

వాషింగ్టన్-మార్చి 8:- అమెరికా రాజ్యాంగ ప్రతి నిధి సభలో గోర్పుగా రుపపాదించినట్లులే మెల్లొమోరు గారు గూడ సామాధ వాణిజ్య నోకలలో అమెరికా వారు ప్రయాణము చేయరాదను తీర్మానమును మరల సవరించిరి. ఆ తీర్మానమును 146 గురు అనుకూలముగను 276 గురు ప్రతి కూలముగను అభిప్రాయముల నిచ్చిరి. పెన్సిలెంటు విల్బును గారి పక్షము వారి సంఖ్య హెచ్చుటచే సభలో నుత్సాహ ము ప్రబలినది.

ప్రతిజ్ఞ

ఫిల్లీ

శ్రీ రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త.

లండను, మార్చి 7:- వెర్దయొద్ద జర్మనులు మరల యుద్ధమును ప్రారంభించి ఫోర్మును పట్టుకొనిరి. మ్యూజుకు వచ్చియున్న తెలిసిన కోర్టునకు మ్యూజునకును మధ్యను జర్మ నులు ఉదయమంతయును తీవ్రముగా ఫిరంగులను కాల్చి వెర్దను టను టిరింగుటకు ఈకాన్యమునకు కి మెల్ల దూరమున నున్న ఫోర్ముయొద్ద తలపడిరి. అవట తీవ్రముగా పోత జరిగిన పిట్టలు జర్మనులు గాగియుమును వకపరుచుకొనిరి. దక్షిణపు గుట్టల యొద్ద పరాను నేలను చుట్టుకొనుటకు జర్మనులు చాలసారులు ప్రయత్నించిరి గాని పరాను వారు సాగనియ్యలేదు. మ్యూజుకు తూర్పున విరానుమలేకుండ ఫిరంగులు కాల్చబడినది. వొయివరు లో శ్రీశైవునుకు చుట్టును తీవ్రముగా ఫిరంగులు కాల్చబడినది. సుంపెనలో దవ్యాద్రావకమును ప్రయోగించి జర్మనులు మా ర్చింగిరి. తెలూరాకు తూర్పున కుడితట్టున పరాను వారి గ్ని వర్షము గురిపించి కత్తువులను నిర్బంధించిరి. కాని మొయసన్న సుంపెనపొంతమున కత్తువులు కొద్దిగ ముందుకు రాగలి గిరి. ఆగ్నేయలో పరాను వారు మందుగనివేల్చి జర్మను సానమును ధ్వంసముచేసి గొప్ప యభావమును కలుగచేసి దాని దక్షిణభాగము నాక్రమించిరి.

వెర్దయొద్దకు ఈకాన్యమున నాంగ్లేయు లొకమందు గనిని చేల్పిరి. పశా హెచ్చలకు సానముయొద్ద జర్మను లొక గనిని చేల్పిరి.

రవ్యావారి నాకాదేశము వివరముగా ఫిరంగులను కా ల్చుచుండ రవ్యావారి నేకులదిగి తెలిపిండుటకు తూర్పున 60 మెల్ల దూరముననున్న అటిసాను పట్టుకొనిరి. వాతటనుండి ముందునకేగి 5 వ తేదీని అటి సారిచాలకు మధ్యనున్న యొక గ్రామము నాక్రమించిరి.

న్యాయస్థానవార్తలు

ఎన్నురు ఫీవ్ (వెసిడెన్సి మేజిస్ట్రేటుకోర్టు (సి. వి. ఎ. పి. గారి యెదుట).

మార్చి 9-వ తేదీ 16:- కృష్ణమాచార్యులవారు ఒక చెక్క-సందర్భములో రు 1500 లకు దక్షిణవల్లూరు రాణిగారి మోసపుచ్చివట్టు వచ్చిన కేసులో నేడు ఎన్నురు ఫీవ్ (వెసి డెన్సి మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పుచెప్పి యుద్దాయిని విడుదలచేసి రి. నుద్దయి బ్రాహ్మణుడు, యువకుడు, కాకినాడవాడను. కేసు చాలకాలమునుండి జరుగుచున్నది. 1912వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీని బందరు కలెక్టరుగారు రాణిగారికి 1500 చెక్కను రిజిస్టరుగ పంపిరియు, దారిలో దానిని యుద్దాయి విచ్చెననియు, యుద్దాయి రాణిగారివద్ద పనిచేయుచుండెననియు చెప్పి ప్రభుత్వములో 1912 సం. ఫిబ్రవరి 2వేదీని చెక్కమార్చి నోట్లు పుచ్చుకొనిరియు, 12-వ తేదీని యుద్దాయి పితాపురము లో మార్చి నోట్లును చెక్క పుచ్చుకొని బ్యాంకువారిచ్చిన నోట్లలో నొకటియు సరిపోయినదనియు, గత సంవత్సరము మే నెల వరకు యుద్దాయి పరాచయి యుండెననియు ఫిర్యాది వత్తు వాడను.

రాణిగారివద్ద యుద్దాయి యెన్నురును పనిచేయ లేదని యు, రాణిగారి దివాణములో నుండిన వేంకటరెడ్డియను సతరు అనోటుకు ఇచ్చెననియు యుద్దాయి వత్తు సాక్ష్యము.

తగినంత సాక్ష్యము లేదని న్యాయమూర్తి యుద్దాయిని విడుదల చేసిరి. - రావుసాహెబు గంటి వేంకటరామయ్య గారు యుద్దాయి వత్తునునను, పొగినివ్యాపన ఇనవెక్టరు డి. వడ్డెనాథ నాయుడుగారు ఫిర్యాదు వత్తునునను పనిచేసిరి.

మెయ్యుఫోర్డ్ ప్రభువు.

హిందూదేశమునకు వచ్చునిమిత్తము వీరు ఉద్యోగమున బంధమైట్టియు, స్వంతమునకు సంబంధించిట్టియు నున్నా నా ములలో నున్నారు. ప్రజలదృష్టల వాక్కించు కార్యములను చేయుటకువీరికి సమయము గాని ఇచ్చుక గాని లేదు. ఉపన్యాసమున రింకలపినవచ్చునట్టి ఆహ్వానములనున్నటినిరాకరింప వీరు నిశ్చ యించిరి. ప్రస్తుతసందర్భమున వ్యజయ్యప్పిని మనా త్రవచుగు విజయవాంఛకుండి మరలింకగూడదని వీరియభిప్రాయము. గాని హిందూదేశముయొక్క ప్రస్తుతస్థితి చక్కగా నెఱిగిట్టి అను భవకాలముచెప్పువయములనువినుటకు వీరెల్లపుడు సిద్ధముగ నుండురు. గత పదునాలుగు మాసములలోను వీరు హిందూదేశ ప్రస్థితులలోను గా చక్కగ పరిశీలించి యుండిరి. రాజప్రతి నిధిర్మమునకు గాక రాష్ట్రీయపరిపాలకత్వమునకు వామెప్పుడైన నియమింప బడవచ్చునని వీరి కావనమునకు నాశయించెడిది. హిందూ దేశమున వామ స్వయముగ సంపాదించు కొనిన యుభవమునాధారము చేసికొని ప్రైవేటికార్యములలో వీ రా యున్నతవదని బాధ్యతల తలదాల్చుచున్నారని వెచ్చు ఫోర్డ్ గారి మితులు తెలియ పరచిరి. మున్నుంచు కష్టకార్యములు ప్రాప్తించు ననుటకు సుదేహములేదు గాని ఇట్టిని సామ్రా జ్యమున దెల్లెడలను కలుగగలవు. యుద్ధాంతరమున ఒకటిరెం డు సంవత్సరములలో ఇండియాలోని రాజకీయ ఏర్పాటులు చాల చిట్క స్థితిలో నుండగలవు. ఇండియా కార్యాలయమున మెయ్యుఫోర్డ్ ప్రభువున కొక ప్రత్యేకఫల మేర్పాటుచేయ బడుచున్నది లండను విలేజిరుకు ఇండియా మైక్రుకత్రికకు తెలియజేసెను.

ప్రభువురాక.

క్రొత్తగర్నరు జనరలు మెయ్యుఫోర్డ్ ప్రభువుగారు ఏ (వెలు నెల 20 వ తేదీ గురువారమునాడు సిన్హాసనమున ప్రతే సింతురుగాని ఇదివరకు తెలివిన ప్రకారము 21 వ తేదీని గారు.

LARGE TYPE EDITION! NOW READY!!

THE VIRGIN'S KISS OR THE BRONZE STATUE.

BY G. W. M. REYNOLDS.

IN 4 VOLS. [AS. 9 PER VOL. POST FREE.

This is a masterpiece of the world renowned Author unrivalled in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.

The novel will be printed in Four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.

Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.

Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4 0

Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0

N. B.-Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH CO.,

Post Box, 167, G.T. MADRAS.

THE GREAT WAR.

Naval Estimates: Mr. Balfour on the Work of Navy.

MR. CHURCHILL'S DRAMATIC APPEARANCE AND DEMAND.

German War Madness: Col. House's Opinion.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

THE NAVAL ESTIMATES.

Mr. Balfour on Unprecedented Warship-Building.

The Glorious Work of the Navy.

LONDON, March 8.

In the Commons to-day Mr. Balfour introducing the naval estimates dwelt on the international work of the British Fleet. The present Board, he said, had directly continued the work of their predecessors including the shipbuilding activities. He emphasised that Mr. Churchill was completely justified in saying that the fleet he had prepared was adequate for the task of maintaining the command of the seas and he paid a tribute to the Admiralty for clearing the seas of German cruisers. The emphasised the magnitude of the task since the Mediterranean operations especially with the appearance of German submarines there. The Navy had transported about four millions combatants, a million horses, and half million tons of stores and twenty-seven million gallons of oil and they might view with satisfaction the achievement of the task especially considering the new dangers which they had faced. He eulogised the work of the Committee of Imperial Defence. Mr. Balfour said the Navy was protecting the liberties of the world. It had expanded enormously. The tonnage under the white ensign including the auxiliary Cruisers had increased by a million tons since the outbreak of the war. He paid a warm tribute to Mr. Churchill's work in connection with the naval air service which had grown tenfold. The Navy would always require special air service. None could say what the future relation of Zeppelins and Aeroplanes would be. Both were improving, but the latter the faster. He considered the airships most desirable for naval scouting. They were developing these but the difficulty was accommodation. Warship building during the past nineteen months been unprecedented. Dreadnought Battleships, Dreadnought Cruisers, Light Cruisers, Destroyers and Submarines and Patrol Boats had been greatly augmented and had suffered no check. The same could be said of our stores and munitions. We were not replacing Armoured Cruisers.

Tribute to Seafaring Vessels and Men.

The naval division which covered itself with glory at Gallipoli would be kept at full strength of six battalions. The Health and Discipline of the Grand Fleet left absolutely nothing to be desired (cheers). Mr. Balfour paid a tribute to its enterprise, courage and skill and also to the work of the submarines in the Sea of Marmora and Baltic (Cheers) and to the work of Minesweepers and trawlers (Cheers) which were facing unexpected peril, but never seemed to fail (Cheers).

He tendered, amid loud cheers, his thanks for the bravery of the Mercantile Marine. Mr. Balfour concluded by declaring that Admiral Jellicoe and other Admirals had shown themselves worthy of immense responsibility (Cheers). There was a very free exchange of views and everything had worked most smartly between the Admiralty and the Admirals. He did not think there was the slightest justification for certain sub-acid pessimism. The world had come to recognise that the basis of the Allies was the British Fleet and he could not understand anyone who was confident in 1914 being anxious in 1916.

Mr. Churchill's Speech.

Mr. Churchill affirmed that we must not assume that the German fleet would be content to lie impotent and reined in the Kiel Canal. He created a stir by asking if the time table of shipbuilding of the previous Board was being kept. He said that there must not be any limit to labour where the fleet was concerned and vital units must be the first charge on our labour resources. He urged Mr. Balfour to fortify himself and vitalise and animate the Board by recalling Lord Fisher.

Mr. Churchill's Dramatic Reappearance and Demand. Lord Fisher listened to the debate in the Commons and was loudly cheered when he rose to leave.

Mr. Churchill's references to Lord Fisher were received with applause. It was expected that Mr. Churchill would make a dramatic reappearance, but scarcely the sensation he furnished. The House listened with bewilderment to his demand for Lord Fisher's recall in view of the belief that it was Mr. Asquith's refusal to accept Lord Fisher's dictation and to dismiss Mr. Churchill from the Government that led to Lord Fisher's resignation. This bewilderment is reflected in the press comments which admit inability to understand the precise purpose of Mr. Churchill's intervention and regret that the matter was raised in a manner likely to provoke personal controversy.

The Cruiser "Moewe."

Mr. Balfour's Statement.

LONDON, March 8.

In the House of Commons Mr. Balfour announced that the "Moewe" eluded our patrols going out and succeeded in getting back round north of Iceland. The fact that Berlin was beflagged in honour of the "Moewe" showed that the enemy's standard of achievement was not high.

Ministry of Commerce. Post War Situation.

LONDON, March 8.

Mr. Asquith receiving a deputation of the Chambers of Commerce of the Empire promised to consider the establishment of a Ministry of Commerce. He hoped that the Allies' trade conference which would probably meet in a fortnight would reach conclusions satisfactory to Britain and the dominions on the subject of German trade. It was most desirable to hear what the Premiers of the Dominions had to say. Mr. Asquith announced that Government was preparing a Peace Book which would enable the commercial interests to meet the post war situation with adequate preparation.

Married Recruits.

Lord Derby's Appeal.

LONDON, March 8.

Lord Derby, speaking at Manchester, said married men had been called up long before he expected, but he was sure that they would respond patriotically. He had no doubt that they would secure a sufficient army composed mainly of single men.

Land Scheme for Ex-Soldiers and Sailors.

LONDON, March 8.

In the House of Commons Mr. Bonar Law said he was approaching the Premiers of Canada and Australia with a view to a comprehensive scheme of land settlement for ex-soldiers and sailors.

Hampered by Snow Fall.

LAHORE, March 8.

LONDON, March 7th.—England is at present under an exceptionally heavy fall of snow. The Zeppelins arrived during the snow fall which hitherto had been believed impossible. It is suggested that they flew above the low-lying snow clouds and consequently flew more at random than usual.

Malt Sugar.

LAHORE, March 8.

LONDON, March 7th.—The Government has decided to reduce by 18 brewers' consumption of malt sugar and hops, but a reduction in gravity of beer is to be allowed. ("C. and M. Gazette.")

British Trade Returns.

LONDON, March 8.

Increases in imports for February amount to £2,147,771 and in exports to £10,158,845. The trade returns for February show increases in imports of grain and flour of £1,425,517 and in exports of cotton of £2,448,690.

THE BRITISH FRONT.

Enemy's Unsuccessful Bomb Attacks.

Trench Mortar and Grenade Activity.

LONDON, March 8.

A British communique says:—The day was quiet except in the neighbourhood of the Hohenzollern redoubt where the enemy made three unsuccessful bombing attacks last night. This morning he exploded a mine in the same place. We command the crater. There was much activity with trench mortars and grenades and artillery fire between the Hohenzollern redoubt and Loos.

Accident to Lord Curzon.

LONDON, March 8.

Lord Curzon has broken his arm. Lord Curzon has fractured his elbow.

S. S. "Nellore" on Fire.

Passengers and Mails Landed.

LONDON, March 8.

A Lloyd's telegram from Malta states that the British steamer "Nellore," bound from Yokohama for London, is afire in the main hold. Tugs are assisting her. Passengers and mails have been landed.

France.

Heavy Bombardment Continued.

Multiplied Infantry Attacks Repulsed.

LONDON, March 8.

PARIS.—The evening communique has been received in London incomplete, probably owing to storm and interruption of cables. It says that west of the Meuse bombardment with heavy guns continued intensely. The enemy in the course of the day multiplied their infantry attacks.

LATER.—Between Bethencourt and the Meuse these attacks were repulsed except in the Crows Wood sector, where the enemy gained a footing. The Germans east

TELEGRAMS.

of the Meuse, as a result of violent artillery bombardment in the region of Hardaumont Wood, penetrated redoubt from which a counter-attack immediately ensued them.

The Germans in Woivre occupied the village of Fresnes after a fight in which they lost heavily. The French bombarded the cantonments east of Muhlbach and trenches at Wattwiller in the Vosges.

A German aeroplane was brought down in Aregin and two airmen were wounded and captured.

—O—

Location of Hill 265.

LONDON, March 8.

Hill 265 mentioned in the French Official statement to-day as having been captured by Germans is about a mile southeast of Forges.

Why the Hill was Abandoned.

PARIS.—The battle has entered on a new phase with the Germans abandoning costly attacks on Douaumont and losing infantry on the west bank of the Meuse. It is still doubtful whether the Germans will confine action to reducing the troublesome salient or whether they are beginning by a concerted action on the wings. The French have been expecting offensive west of the Meuse and are fully prepared. The region is favourable to the German attacks as the Meuse valley is flooded. Hence the abandonment of the village of Forges which is at the bottom of the valley and was only held by outposts and of Hill 295. The French are now solidly entrenched on Morthomme position which is resisting desperate attacks.

Turkey.

German Preparations in Constantinople.

Guns and Troops accumulating.

LONDON, March 8.

SALONIKA.—A telegram says:—Constantinople is full of German soldiers and fresh contingents are continually arriving besides large quantities of heavy guns, munitions, motor vehicles, coal, and flour from Bulgaria. New heavy guns have been placed on the "Goeben" and the "Hamidieh."

Holland.

Dutch Steamer Attacked.

LONDON, March 8.

AMSTERDAM.—The Dutch steamer "Bandoeng" homeward bound from India, was fired on in the Mediterranean without warning and lifeboats were damaged.

Australia.

Australian Premier in England.

An Interview.

LONDON, March 8.

The Australian Premier Mr. Hughes has arrived at Liverpool. In an interview he said that he had come to exchange views with the Imperial Government regarding the war. The Australians would use every ounce of their energy to assist in gaining victory, not only on the battlefield, but in commerce and industry. He hoped that they would enlist three hundred thousand by June. He desired to visit the western front.

EGYPT.

The Rupee in Egypt.

Made Legal Tender.

LONDON, March 8.

CAIRO.—A decree of the Sultan makes the rupee legal tender in Egypt till further notice, at the fixed rate of sixty-five millimes.

Portugal.

Germans Leaving Portugal.

LAHORE, March 8.

LONDON, March 7th.—The "Daily Telegraphs" Madrid correspondent says:—German exodus from Portugal continues. It is believed to be obedience to orders. ("C. and M. Gazette.")

Spain.

The Spanish Liner Disaster.

Due to Fog.

LONDON, March 8.

The Disaster to the "Principe de Asturias" was due to fog. The liner sank in five minutes. Many officials were among the four hundred drowned. Details are lacking.

United States.

Another Resolution Shelved.

Increasing Popularity of President Wilson.

LONDON, March 8.

WASHINGTON.—The House of Representatives by 276 votes to 143 has indefinitely shelved the resolution moved by Mr. McInerney similar to Mr. Gores' in the Senate warning Americans not to travel by Armed Merchantmen. The figures of the division showing increased strength of President Wilson's supporters were received with great excitement and cheering.

German Madness.

LAHORE, March 8.

LONDON, March 7th.—According to the "Morning Post's" Washington correspondent, Colonel House is said to have reported to President Wilson that the Germans undoubtedly want peace, but on terms which cannot be entertained. Further blood letting is the only cure for German madness. ("C. and M. Gazette.")

TELEGRAMS.

American Munitions and The War.
A German Statement Tested.

LAHORE, March 8. The "New York World's" correspondents in Europe have been endeavouring to check the truth of a German statement that American munitions are the chief factor for the prolongation of the war. The French Ministry of Munitions reports that no American shell has yet been fired from any French gun. Mr. Lloyd George said that American shells formed only a small proportion of those that the British use. The interviewer states that the proportion is 8 per cent.

3052 Controlled Establishments.

LONDON, March 7th.—It is officially announced that there are 318 additional controlled establishments. The total is now 3,052.—("C. and M. Gazette.")

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 8.

The following telegram dated the 7th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—The Germans renewing their attack on Verdun captured Forges. The French report that west of the Meuse after a violent bombardment lasting the whole morning on the front between Bethincourt and the Meuse the Germans attacked Forges eight miles northwest of Verdun and Kuring. Very violent encounter carried the village. Several attempts to debouch on the heights in the south were stopped by counter-attacks. East of the Meuse there was intermittent artillery fighting. In the Woivre there was heavy bombardment round Brenets. In Champagne the Germans launched an attack accompanied by jets of liquid fire upon the positions. East of Tannure the enemy was stopped by curtain fire on the right but in the vicinity of Maisons de Champagne penetrated small advanced work. In Argonne the French exploded a mine which destroyed the German post and caused an enormous crater the southern lip of which the French occupied.

The British report that they sprang a mine northeast of Vermelles. The Germans sprang a mine near Hohen-zollern redoubt.

The Russians report that under very heavy fire from the fleet the Russians landed and occupied Atina 60 miles east of Trebizond. Advancing on the 5th they occupied a village midway between Atina and Kizish.

Calcutta.

Promotion of an Indian Officer.

CALCUTTA, March 8.

News has been received in Calcutta of the promotion of Dr. S. N. Chaudhuri who offered his services at the outbreak of the European War and obtained a temporary commissioned rank of Lieutenant in the I. M. S. and proceeded to Brighton and, after a short stay there, has been for about a year on duty on a Hospital Ship plying between Southampton and Alexandria. In recognition of his services he has not only been confirmed, but also promoted to the rank of Captain, with effect from the 9th of February last. His duties in connection with the hospitalship have been to take wounded Indian and British soldiers from the Atlantic and the Mediterranean ports to base hospitals, and to take convalescent soldiers to Alexandria. He is a brother of Mr. Justice Chaudhuri. Another brother of his is a Major in the I.M.S. and is in active service in Mesopotamia.

Bombay.

Lord Chelmsford.

His Quiet Preparations.

BOMBAY, March 8.

The London correspondent of the "Times of India" writes: Lord Chelmsford is quietly making his preparations, personal and official, for going to India and is understood to have neither time nor inclination for attracting public attention. He has discouraged movements of various kinds for public functions and is understood to have decided not to accept any invitations of the kind involving the making of speeches. He is of opinion that in the present circumstances nothing should be said or done to divert public attention from the great issue of victorious peace, but he is quite ready to hear privately the views of those who can speak with experience and knowledge of the present-day conditions in India. His personal study of them, under the favourable circumstances of the last fourteen months for detached observation, has not been merely superficial. While serving with his regiment he is understood to have cherished the secret ambition that one day he might be called not to the Viceroyalty, but to a Governorship of one of the Provinces. His friends report that on the basis of his observations in India he is entering upon his heavy responsibilities in a spirit of confidence and hope. That difficulties ahead is a probability and indeed a certainty not only for India, but for all parts of the Empire. It is most likely, for instance, that the readjustments in this country will be more rather than less perplexing a year or two after the war than in India. A room is being provided for Lord Chelmsford at the India Office.

Mr. Horniman's Case.

Adjourned to 22nd Instant.

BOMBAY, March 8.

At the Esplanade Police Court, to-day, before Mr. Khairaj, Third Presidency Magistrate the complaint filed by Mr. Benjamin Horniman, Editor of

TELEGRAMS.

the "Bombay Chronicle" charging Mr. Hope Brewin, publisher and proprietor of the weekly paper "Briton" with defamation came up for hearing. Mr. Payne represented Mr. Horniman while Mr. Gohinho appeared on behalf of Mr. Brewin. Mr. Godinho for the defendant applied for the transfer of the case to any of the other Presidency Magistrate's Courts on the ground that the Third Presidency Magistrate personally knew the complainant. Mr. Godinho also mentioned that certain criticism had appeared in the "Briton" regarding the proceedings of a case which was tried by Mr. Khairaj. The application was contested by Mr. Payne on behalf of the complainant and in doing so he observed that the grounds were frivolous. Before passing final orders the Magistrate observed that the Chief Presidency Magistrate had not up to this time sanctioned any transfer of cases. The case was finally adjourned to 22nd instant.

Bombay Share Market.

BOMBAY, March 8.

The market opening weak advanced and closed firm at the close. Centrals declined to Rs. 2110 but closed at Rs. 2135. Colaba land and mill shares are neglected at Rs. 1365. Crescents declined to Rs. 1133 but closed at Rs. 1164. Currumbhoy's declined to Rs. 250 but closed at Rs. 255. Davids closed at Rs. 433 1/2 and Standards declined to Rs. 1115 but closed at Rs. 1125 Swadeshis declined to Rs. 1590 and Fazulbhoy's closed firm at Rs. 356 1/4. Indore Malwas are firm at Rs. 275. Madhowjis at Rs. 1342 1/2 and Indian bleaching firm at Rs. 157 1/2. In Bank shares Bank of Bombay are firm at Rs. 1525. In miscellaneous shares Bombay Burmahs are firm at Rs. 875. Tata Iron and Steel (ordinary) are firm at Rs. 132 1/2 and (deferred) receding to Rs. 400 closed firm at Rs. 415. Tramways advanced to Rs. 233. 3 1/4 per cent Government paper are quiet at Rs. 84 and small pieces at Rs. 84 1/2 for buyers.

United Provinces.

U. P. Council Elections.

ALLAHABAD, March 8.

Brisk canvassing is going on in these Provinces in connection with the coming Council elections. Pandit Gokaran Nath Misra has been elected unopposed by the Lucknow District and Municipal Boards. For Fyzabad division Thakur Mahadeo Singh, Baber Balak Ram, Baber Ladi Prasad and the Maharaja of Balrampur have been nominated. For the Allahabad division candidates duly nominated are Raja Raghuo Prasad Narayan Singh, Mr. C. Y. Chintamani and Pandit Kandanlal Tewary.

For Mahomedans Nawab Abdul Majid and Mr. Abdur Raof will have a close fight. From Allahabad Municipal Board Mr. Motilal Nehru and Lala Sheocharan Lal propose to stand.

In the Provincial Legislative Council elections Raja of Chandapur has been returned as a member for the British Indian Association with 117 votes against 112 secured by Thakur Suraj Bakhsh Singh.

Sind.

Larkana-Sind Light Railway.

KARACHI, March 8.

At yesterday evening's meeting of the Board of Directors of the Larkana-Jacobabad-Sind Light Railway it was reported that Rs. 34 lakhs of capital had been subscribed up to the evening of the 29th February, that applications had been coming in freely after that date, and that had more money been required quite half a crore could have been raised without difficulty. Three applicants for the average number of shares have voluntarily agreed to accept greatly reduced allotments. The directors were able to arrange an allotment of approximately 80 per cent to other applicants for ten shares and over, applicants for less than ten shares will receive no allotment. Roughly, one half of the capital was subscribed in (1) Sind and Baluchistan, the balance having been received in the following order, from (2) the Bombay Presidency proper, (3) Native States in India, (4) the Punjab, (5) Bengal, (6) the United Provinces, (7) Madras and Southern India, (8) Central Provinces, (9) Aden, and (10) South Africa. Arranging subscribers by religions and nationalities roughly one half of the capital came from Europeans, one quarter from Parsis, under one quarter from Hindus, a small quarter from Goans and a still smaller proportion from Mahomedans.

Fear of Gurus and Officials.

Mr. Gandhi's Lecture.

KARACHI, March 8.

In a public speech at Sukkur Mr. Gandhi summed up the results of his two years travels through India by saying that the people of India feared Gurus, Moulvis, and Government Officials more than they feared God and unless they gave up this fear they would never be fit for "Swaraj."

BRIEF TELEGRAMS.

THE P. and O. "Mooltan," with the outward mails of the 25th February, passed Suez at 2 P. M. on Sunday, the 5th instant.

The date of Lord Chelmsford's public arrival at Simla will be Thursday April 20th and not April 21st as previously arranged.

The Special Tribunal to hear the Lahore conspiracy case supplementary trial met to-day when Mr. Mukund Lal Puri, Bar-at-Law argued the case of some accused.

Lala Hansraj, Arya Samaj leader of the Punjab, who was on a visit to Allahabad, left yesterday after having delivered several lectures during his stay here.

TELEGRAMS.

The following Press communique has been issued:—The Hon'ble Lieutenant-Colonel Sir Hugh Daly K.C.I.E., C.S.I., Resident in Mysore and the Chief Commissioner of Coorg, will retire from service with effect from the 1st April 1916, and will be succeeded by Mr. H. V. Cobb, C. S. I., C. I. E., on his return from leave.

The Amritsar General and Flour Mills Co. for compulsory liquidation of which its creditor Doaba Bank Ltd. now in liquidation, made an application in the Chief Court has now paid two lakhs of rupees in full satisfaction of the Bank's claim. This will enable the liquidator of the Doaba Bank to declare a substantial dividend to its creditors in addition to the first dividend of three annas in the rupee already paid.

DELHI, March 8.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. The Hon'ble Sir William Clark, Vice President, presided. There was a good attendance of Members. After interpellations Hon'ble Sir William Meyer opened the first stage of discussion of the financial statement for 1916-17. Thereupon the Hon'ble Sir Ibrahim Rahimullah moved that the estimate of revenue from salt be reduced by six hundred thousand pounds and be passed at £34,00,000 so that the rate of taxation may be retained at the rate of one rupee per maund as during the current year. He said that in view of the discussion which had taken place in the Council on the subject of increased taxation it was not his intention to speak at any considerable length. He wished merely to take one more opportunity of appealing to the Government as to whether further revenue should still be obtained from the increase of salt tax. As the financial position now stood against the estimated deficit of two million six hundred thousand pounds and estimated revenue of three million pounds had been obtained by increased taxation. This would leave a surplus of four hundred thousand pounds without recourse to any increase in salt tax. He would frankly say that he was not satisfied that any justification existed for levying additional taxation to provide a surplus. His appeal on the present occasion was strengthened by the fact that it was in the interest of the poor of India he made the appeal. He emphasized that he was not opposed to the increase of taxation required for the purposes of carrying on the administration of the country. He clearly stated that he was not opposed in principle either to the raising of incometax or salt tax. His objection was to the principle of adding to the taxation of the country for a surplus of revenue over the needs of administrative expenditure estimated by the Government then. He recognised that salt was a suitable tax and he would have readily given his vote for its stage when even after the raising of the tariff and incometax there was any further to be met with actual facts were different. By means of taxes the Government had already obtained a revenue to cover the estimated deficit and leave a margin of four hundred thousand pounds. Under the circumstances he wished to renew his appeal for leaving the salt tax as it were as a reserve for the future. There was one more point in that connection which the speaker said he would like to argue. The dislocation caused by the raising the salt tax in retail price ought to weight with the Government in not disturbing the tax unless it was imperatively necessary. He did not think such was the case. Continuing he said he did not propose to deal with various points raised by the finance Member in reply to the speaker's remarks on the income Bill as regards the strength of the financial position the Government definition of the word tax pass as to whether net railway receipts was profits or indirect taxation and the morality and immorality of principles governing budget estimates. These in his opinion were controversial matters and though he was fully prepared to meet them he would abstain from doing so. He concluded by renewing his appeal for the poor.

(LATEST TELEGRAMS.)

LONDON, March 8.

It is stated in New York that definite information reached Washington that the backbone of the campaign in the Caucasus is broken and that Turen has approached Russia on the subject of a separate peace.

In the Debate on the naval estimates Mr. Bellairs said it was intolerable that anyone in high position like Mr. Churchill should interfere with the Government. Sir Hedworth Me in a maiden speech said the appointment of Mr. Fisher would cause consternation in the Navy. The reason of the intrigues on Lord Fisher's behalf because the Admiralty was working to the satisfaction of the Navy and was not advertising. He reminded Mr. Churchill that a rolling stone gathered no moss. He wished Mr. Churchill success in France and hoped he would stay there.

CALCUTTA, March 9.

According to Mr. Maurice Low, the Washington correspondent of the "Morning Post", Colonel House who has recently returned to America from a European tour of inquiry in the course of which he visited London, Paris and Berlin, has communicated the results of his mission President Wilson. He said that he quickly ascertained that there was no present probability of peace negotiations because the Germans' madmen.

The correspondent quoted understands that Colonel House is satisfied that the German want peace, but on quite impossible terms. Hence the only cure for the madness which has seized Germany is in the Colonel's opinion further bloodletting. (Statesman Cable).

నోటీసు

“శ్రీమహర్షుడు ఉల్లంఘనము”

టి. యే. టయిలరు అండు కంపెనీవారియొక్క
నె 9000 గు గ్లాసుగోమల్లు

వైశిష్ట్య ప్రకీర్తనాను మద్రాసు, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కలకత్తాలోని ఎ. ఆర్. కే. అబ్దుల్ రహీమ్ సాహెబు అండు కంపెనీవారు పూర్వ ఆతిథ్యమును చేయటం మాకు తెలియజెప్పి మేము తొందరపాటు నిబంధన ప్రకటనను తెలియజేసింకల, అందుకై యాదానగ్ ప్రాంత బడిన తుమానా ఉత్తరము వారివద్దనుండి మానుచేరింది:—

“మద్రాసు 3 ఏప్రిల్ 1916”

మొసర్పు. టి. యే. టయిలరు అండు కంపెనీ
ప్రియమైన ఆయనలారా, మద్రాసు.

నెం. 9000 గ్లాసుగోమల్లు తమకు మాత్రమే మామూలు కలదియై, తమకల్ల దిగుమతిచేయబడునదియు, నైన గ్లాసుగోమల్లుల వైదొపు, మార్పు, పెంబరు, అతిక్రమణము చేయటమునకు, మొత్తముకొన్న గడచిన నెల 17 తేదీగల మీ ఉత్తరము మాకుచేరి, అందునుబట్టి మీరు మొత్తముకొన్న నెం. 0006 కలదియు, మాకల్ల దిగుమతి చేయబడ్డదియు నైన గ్లాసుగోమల్లుల మీది నెంబరు, వైదొపుమామూలము యిబబా రులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన నెం 9000 గు మల్లుల అతిక్రమణము మీము నిష్కపటముగా నొప్పుకొనుచున్నాము.

నెం 8000 లేక 9000 గల మీ ప్రసిద్ధమైన గ్లాసుగోమల్లుల మామూల, ఒకానొక యేర్పడునటువంటి అతిక్రమణమును చేయటమైన నెంబరు, మామూల, వైదొపుగల గ్లాసుగోమల్లులను ఇండియాలో మేము నేరుగా గాన, యితర ద్వారా గాని, చెప్పి పట్టణమునకుగాని, యిక నెవ్వోటికిగాని, యికను దిగుమతిచేయటము, అట్లగు యిచ్చుటయును లేదని మేము ఒప్పుకొనుచున్నాము.

ఈవిషయములో యికను మీరు చర్యచేయరనే ఆలోచనతో మద్రాసు వార్ ఫండుకు చెల్లించుటకై మీరు రూ 1000 లు మొత్తమును యిచ్చుటకు మేము ఒప్పుకొనుచున్నాము.

ఇదియునుగాక పరకులలో నిజాయితీ, యెరిమిది పెట్టెలలోగల సరిగమార్కులను, మాట్టకేసేటట్లుగా మేము ఒప్పుకొనుచున్నాము.

ఇందునకై మీరు ఖచ్చితమైన కేసులను భర్తీచేయుటకై యిందుతో రూ 150 లు కంపుచున్నాము.

తుదకు మీరు మొత్తముకొన్న విధమున నడచుకొన్నందుకై మేము వాంఛతో మాధీర్మ విచారమును తెలుపుచు మా క్షమించిన పూర్వ మామూలమును మిమ్ములకోరి, మీరు మామీద యిక యేర్పడవలయును జరుపరని నమ్ముచున్నాము.

ఇకమీద యాతిక్రమణమును జరుగుటను ఆపుటకైన కావలసిన సర్వవిధపాతములు మేము జరుపుచున్నాము.

ఈతుమానా ఉత్తరమును మీరు యే ప్రకారముగా నుపయోగపరచవలయునని, మీరుతోచుచున్నదో ఆ ప్రకారము మీరు ఉపయోగపరచుటకై మేము అధికారమిచ్చుచున్నాము.

మనతో యీ ఆసంతోషకరమైన విషయము సంభవింపకుండకై మేము చాలా విచారపడుచున్నాము.

తమ విశ్వాసముగల

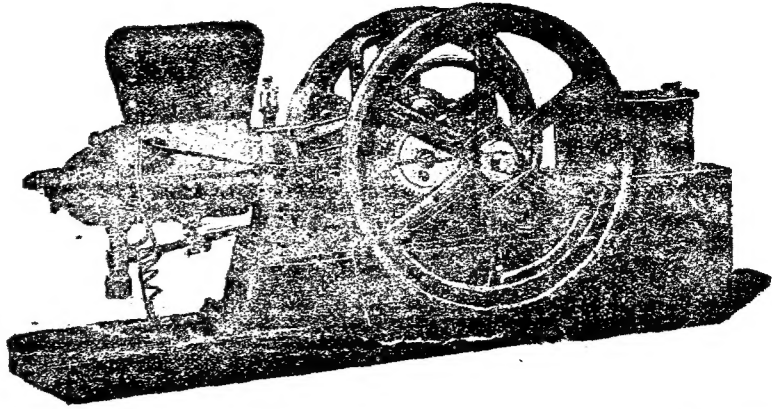
ఎ. ఆర్. కే. అబ్దుల్ రహీమ్ సాహెబు
అండు కంపెనీ.”

ఎవరైననుగాని లేక యేభరమైననుగాని ఏకాలమునం దైనను మా శ్రీమహర్షుల నల్లంఘనము చేసిన యెడల వారిమీద తక్షణమే చర్యలు జరుపబడును.

టి. యే. టయిలరు అండు కంపెనీ

17 ఏప్రిల్ 1916

“ఆమె కో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటను నీ పిల్లవాడు అయిదు నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు.

చిన్న యంత్రసహాయము గావలసివారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది. పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపురులను సోడా ఫేక్ రీలను, అచ్చయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుటకగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావద్ద ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.

వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెస్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేవ్యం

ఇది మేనాడు, నిక్కాక, శుక్లవస్తు, అతిమాత్రము, హరించి మిక్కిలిబలమును ధాతుపుష్టి, రక్తవృద్ధిని, యావన శుభమును, సంకాపనమిచ్చి, పరమబలములను కలిగించు తరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కుల డబ్బీ రు. 1-0-0

ఆయుర్వేద సమాజ్, పాంధూరు, గుంటూరు జిల్లా

మంచి ధాతుపుష్టి మందులకోట

ఇంక చీకటిలో వెళుచున్నారా?

మదనమంజరిమాత్రము. 40 మాత్రముగల డబ్బీ క్రయము రు 1. ను ప్రసిద్ధముగా నుండునపుడు ఇంతశ్రమమును ఏలిన అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమును చెడునదికడకచేత తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంద్రియ సాహసము, సమంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోపము, అజీర్ణము, మలబంధము మొదలగు అనేకవ్యాధులను విద్యమృత్యు కీకర నిమిషములో పోగొట్టును. రాజశైవ్య శారీరమునాడీ కేకలేడి, 20, చీనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

నళనంవత్సరాది సంచిక

పెక్కులను ప్రకటనలకై సకాలమున వ్రాసి కొనకుండుటచే గతసంచికలయందు వారి ప్రకటనలు ప్రచురించుటకు వలనుపడ కుండెను. ఈసంచిక త్వరలో వెలువడునున్నది గాన ప్రకటనలు బంక నెంచిన వారు వెంటనే వ్రాసికొనవలయును.

ప్రకటన కాభ్యర్థకులు

నళనంవత్సర పంచాంగము

నళనంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము చక్కని కాగితములమీదను ముద్రిత మై చిత్రములనునకు సిద్ధముగ నున్నది. వ్యాపారస్థులకు 100-కి రూ. 1-4-0 చొప్పున నీయబడును. వలయు వారు మాఖ శుక్ర గిరి లోపుగ సగము కిమ్మితురు ముందుగ మనియార్డరు చేసినచో మిగిలిన కిమ్మితుకు వి. పి. గ వెంటనే రైలులో పంపబడును.

ఆంధ్రపత్రికా వ్యవస్థాపకుడు,
పోస్టుబాక్సు 112 మద్రాసు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు సరపటుత్వము కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము నుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

వేరుశనగలను ఒలుచుయంత్రము

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప ఓక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు

సామాను వర్తకులయిన

చేసి నష్టయి చేయబడును

వేరుశనగ కాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ

కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది.

కావలసిన రకమును తెలియపరచి నట్లయిన ధరలు తెలియపరచబడును.

రోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు

20 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు

చేయుటకుగాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి

య్యువి.

చిరునామా—బీహైవ్ ఫౌండరీ లేక ఓక్కుకంపెనీ నెం|| 9, బ్రాడ్వే మదరాసు

సాక్షి మార్గ పాఠశాల

కామరూపిని చూచుటకును, వాటిని భాగచేయ
కామరూపిని చూచుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చుకో నోయే భాగములు యేయేవనుటచేయుచో అది ఇదీ
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయుచి వివేరులను యాశుంశముల
మెల్ల లభింపనట్లుగ న్యక్తముగా ఈపాతలాలలో, యూనిఫర్ము
జీరత్వము చేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గతము మొట్టమొదటనుంచి లై సెన్సు మెప్పించి వంపబడును,
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి వ్రాయును ఏ ప్రింట్ నెల 16 రేడి నుండి ప్రారంభమగును.
 క్లాసును చేరవలసిన విద్యార్థులు మార్చి 31 త రేడికి గాని
 ఆంధ్రకు ముందుగాని ధరభాగ్యులు జూలై 31 తరమునకు. పాఠ
 యుగ విద్యార్థులు శరవతో వివసించుటకు తావో నంగబడును.
 ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.
 (41) బ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
 Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదను మోటరు ఇన్స్టిట్యూటు

24 జనరల్ పీటర్స్ బర్గ్
మాంట్యూర్స్ బోర్డు, మదరాసు.
హోటారు బండ్ల యంత్రిని క్షామము, వధువు విధానము
ను బోధనాభ్యాసముల గలవగుదును. ప్రత్యేక గమనిక:—
జూనియర్ బ్యాచ్ లును ఉచితముగ గమనించుట, బోజనాదికములు
ను ఏర్పాటు చేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ
భవించును. తయారైన వైశాకంకి శిష్యాత్వము చేయబడును. స్వల్ప
శుల్కము దీనికి వుండును. శుభముగానికి నామీకానవలెను.

పవంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.
శైలిసులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొని
వచ్చును. బహుశాచీన కాలమునుండి లోకములోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయఁ
బడును. చందాపద్ధతి అరుసంచికలకు రు. 2-0-0
అంచెమాలి లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.
పేర్కొనబడిన సంచికల పి. పి. గా పంపునుము
జరియునామ:— ప్రకంచచరిత్రాకావ్యాలయము,
(27) 145, కాళీధి, మదిరాకు అని వ్రాయును.

మహామహిమపాద్యాయ బ్రహ్మశ్రీ
కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మ విరచిత గ్రంథములు
కొద్దిపాతులు గలవు. పరిణామా రీతికించి విలాస
మునకు ప్రాసీకొనవలెను.

1	దివ్యేశ్వరీయము	పరిచి
2	కొక్కొండ మహాకృష్ణము	పరిచి
3	సీమావల యాత్ర	పరిచి
4	సోమేశ్వరి చక్రము	పరిచి
5	వియోగ పీఠీయ చక్రము	పరిచి
6	సరళామరణమున బ్రాహ్మయోగము	పరిచి

కొక్కొండ కుమారనరసింహం.

(261)

రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీ గౌరవైషధము.

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టహర్షుడను మహాకవి రచించెను. దీనికి తెనుగున శ్రీనాథుడను గొప్పకవి ఆశీశ మనీషి వ్యాదయంగమంబుగా కల్పంబు ననుసరించుచు నభిప్రాయంబు నుటించెను భావంబుపలకించెను రసంబుపోషించియు నటకారంబు భూషించెను నాచిత్యంబాదరించుచు ననాచిత్యంబుల బరిపారిచెను మాతృకానసారంబున రచించెను. కాక, మూలమునకంటె రసవంతముగా నున్నది. ఇది మిక్కిలి ప్రార్థనశుభితేత సాధారణముగా పండితులకేకాని సామాన్య భగ్గోచరమునకు కష్టము. కావున దీనికి చక్కని తేటమాటలతో టీకయు తాత్పర్యమును వ్రాయించి నుండగలైను పటమునకుచేర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్వినిశాసనము. ఇయ్యది చిన్న నైఋణ మేలైన కాగితములపై ముద్రితమై చక్కని కాల్కొలైందు చేయబడియున్నది. దీనికల రూపు 8-8-0. పగిలుతము దీనిని ఏల్రోమావముతో కొనువారికి రూపు 2-8-0. కియ్యబడును. కలాలా ఖర్చులు పగిలేకను.

ఆర్థో. వేంకటేశ్వరు అన్మో,

అనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిష ఇశాం!

ఈ ప్రకటనను ఇండియా షేపర్డుకు విస్తృత విశేషముల అనేకకాశ్రయములందుండి గ్రహించి లోక జేతునును సో ప్రకటింపి యున్నాము. ఇండియా షేపర్డుతో ఇచ్చించిన ప్రతిదనువ్యయము అత్యంతగా జరుగ కలయును. ఈ ప్రకటనను వెలలేదు. కనాలాభిర్ను లేదు.

వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ సోనిచ్చి,
అశంకర్ గారి షేపర్డులయము, 157 బ్రాడ్వే,
96 మాంటూరోడు, మద్రాసు.

శ్రీకౌలదర్శన అధము

మాకు భూతభవిష్యద్వర్తమానముల నెరుంగ
కొరకగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము
లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత
మునకయి యోగ్యతావ్రతిములు మాకు వచ్చి
యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు
నస్యోగముగల వారందరు వారి యాహలస,
తత్ఫలితములను దెలిసికొనగలరు. దూరదేశముల
నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ
ములు, యుద్ధసహాచారములు, వర్తకమున లాభ
నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరీక్షాఫలితములు,
కోవ్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము
పికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

[illegible]

ఆశాబాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,
కరంసాద్. ఆనందమర్గానా, కైరాజ్లియా
Ashabbhai Vagbhijee Patel, Karamsad.
Via Anand Kaira District

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

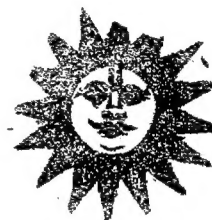
దేల స్వల్పము! పుణ మధికము!!

ఆముత్యాంజనము

అన్ని సొప్పలకు పరమామృత
ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0
తలనొప్పులమామ్మను, వాయువు పోట్ల బోగొట్టును
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
నువాసన గలిగి యుండును.

కొంకుమ పువ్వు

నృప్యమును నిర్మలము నగు కుంకుమపుష్పమును
మోచి దొరకును. శోనువాడు సూర్యమా-
సకమును గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగు
వివిధముల వాచుచున్నందున :—

మీ నారాయణ అందు కలదని.
(౪౩) ౩౧, హమ్మింగ్, బొంబాయి

నూతన రోమసంహరి బేగంసాహిబ్

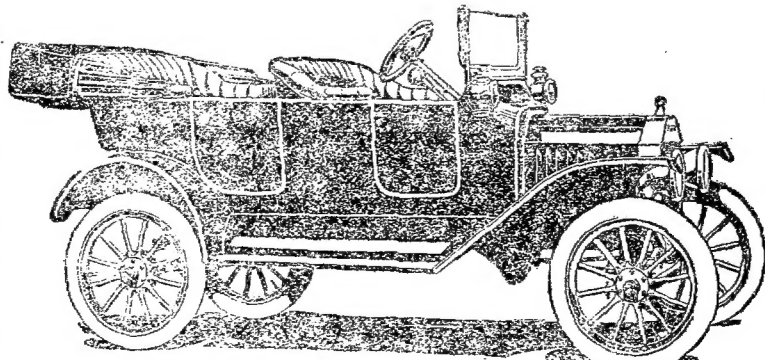

ఆర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ రి, బందరువీధి, మద్రాసు

ఫోర్ములూరింగు మోటారుబండి

5 గురు కూర్పుండుటకు వీలెనది.

వై.కె.ఆర్. కాలనీ సరు ముందుందు ఎల్క్విక్కుదీవములు, బిగులు, స్పీడ్ మోటరు, ఛనిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండ్లను నువ్వుమీదగా కొనవలెను. ఏలవ
 నుంచి తిండివరికి నూడ నువ్వొంగించును. ప్రతి
 ప్రభును నానుచుతి' ప్రతిబులను పనివాండ్ర
 వలన నీబండ్లు చేయించగలవని.
 ఈ బండ్లు చాలలేక చాలమన్నిక గలవి
 గాంధీకి మరొకటిబిడ్డ చాలవన్నిక.
 ఈ బండ్లు చాలలేక చేసి ఈబండ్లు నువ్వొ
 గించితి తిండివరిచాల బిడ్డనుచిగాని చాల లేక
 చేసితిగాన విశ్రాంతి.
 ప్రపంచమందు వాడబడుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోటోబండ్లు సగపాటుకన్న హెచ్చుగా
 నున్నవి. ఈబండ్లకు మీరు కెట్టుబడి పెట్టినసొమ్మం
 తయ్యం నవ్వినీయోగమే. ఈబండ్లమీద క్రమంచయం దన్ని కేశముల
 లోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనుదు.
 ఈ సె 20 యల తేదీ నాటికి 80 బండ్లు పీను
 రుబలో నవ్వును. పిమ్మట ఆకాభంగము కలుగకుండు ముందు
 గనే మృదు. నానాదు.

మాచిలాసము:— ఓక్క అండు కంపెనీ, మదరాసు.